PRAVILNIK O PRIPRAVNIČKOM STAŽU I STRUČNOM ISPITU ZDRAVSTVENIH RADNIKA

("Sl. glasnik RS", br. 33/2019, 65/2022, 66/2022 - ispr. i 68/2023)

Član 1

Ovim pravilnikom propisuju se plan i program pripravničkog staža za zdravstvene radnike, bliži uslovi koje moraju ispunjavati zdravstvene ustanove, druga pravna lica za koja je posebnim zakonom predviđeno da obavljaju i poslove zdravstvene delatnosti (u daljem tekstu: druga pravna lica) i privatna praksa u kojima se može obavljati pripravnički staž, obrazac pripravničke knjižice, način vođenja pripravničke knjižice, program, sadržina i način polaganja stručnog ispita, obrazac uverenja o položenom stručnom ispitu, kao i druga pitanja od značaja za obavljanje pripravničkog staža i stručnog ispita.

Član 2

Pripravnički staž je praktičan rad kojim se zdravstveni radnik (u daljem tekstu: pripravnik) osposobljava za samostalan rad pod neposrednim nadzorom mentora, u skladu sa zakonom.

Član 3

Pripravnički staž može se obavljati u zdravstvenoj ustanovi, drugom pravnom licu, odnosno privatnoj praksi, koja ispunjava sledeće uslove:

1) registrovana je za obavljanje zdravstvene delatnosti iz propisane oblasti plana i programa pripravničkog staža;

2) obavljanje zdravstvene delatnosti iz tačke 1) ovog stava vrši najmanje jedan zdravstveni radnik sa licencom nadležne komore, koji ima najmanje pet godina radnog iskustva u struci nakon položenog stručnog ispita.

Ako zdravstvena ustanova, drugo pravno lice, odnosno privatna praksa u kojoj pripravnik obavlja pripravnički staž, ne ispunjava uslove propisane u stavu 1. ovog člana za obavljanje određenog dela pripravničkog staža, pripravnik može biti upućen u drugu zdravstvenu ustanovu, drugo pravno lice, odnosno privatnu praksu u kojoj se taj deo staža može obaviti.

Pripravnički staž doktora dentalne medicine, oralnih higijeničara, stomatoloških sestara i zubnih tehničara, može se obavljati u zdravstvenoj ustanovi, drugom pravnom licu, odnosno privatnoj praksi koja je registrovana za obavljanje delatnosti opšte dentalne medicine, osim dela pripravničkog staža iz maksilofacijalne hirurgije i ortopedije vilica, koji se obavlja u privatnoj praksi koja je registrovana za obavljanje delatnosti maksilofacijalne hirurgije i ortopedije vilica, odnosno u odgovarajućim zdravstvenim ustanovama i drugim pravnim licima registrovanim za obavljanje zdravstvene delatnosti iz navedenih oblasti dentalne medicine.

Pripravnički staž strukovne medicinske sestre - vaspitača obavlja se u predškolskim ustanovama, odnosno u ustanovama socijalne zaštite, koje imaju zaposlenu najmanje jednu strukovnu medicinsku sestru - vaspitača sa licencom nadležne komore, odnosno koje imaju zaposlenu najmanje jednu medicinsku sestru-vaspitača sa licencom nadležne komore, a koja ima najmanje pet godina radnog iskustva u struci nakon položenog stručnog ispita.

Pripravnički staž medicinske sestre - vaspitača obavlja se u predškolskim ustanovama, odnosno u ustanovama socijalne zaštite, koje imaju zaposlenu najmanje jednu medicinsku sestru - vaspitača sa licencom nadležne komore, a koja ima najmanje pet godina radnog iskustva u struci nakon položenog stručnog ispita.

Član 4

Pripravnički staž obavlja se po planu i programu kojim su utvrđene preventivne, dijagnostičke, terapijske i rehabilitacione procedure i veštine, kao i procedure i veštine zdravstvene nege koje pripravnik treba da savlada u toku pripravničkog staža.

Plan i program pripravničkog staža odštampan je uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni deo.

Član 5

Pripravnik obavlja pripravnički staž u okviru radnog vremena zdravstvene ustanove, drugog pravnog lica, odnosno privatne prakse, u trajanju od 40 sati nedeljno.

Pripravnik obavlja pripravnički staž u kontinuitetu, u trajanju od šest meseci, tj. 26 nedelja.

U toku trajanja pripravničkog staža pripravnik može učestvovati na projektu Vlade u okviru koga je predviđeno ostvarivanje prava na stipendiju ili novčanu naknadu za obavljanje pripravničkog staža bez prekida pripravničkog staža.

Pod opravdanim prekidom pripravničkog staža smatra se privremena sprečenost za rad, izvršenje vojne obaveze, odnosno viša sila, u skladu sa zakonom.

Ukoliko je došlo do opravdanog prekida pripravničkog staža u slučajevima iz stava 4. ovog člana, pripravnički staž produžava se za onoliko vremena koliko je prekid trajao.

Član 6

O obavljanju pripravničkog staža vodi se pripravnička knjižica za zdravstvene radnike, na Obrascu 1. koji je odštampan uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni deo.

Pripravničku knjižicu vodi zdravstvena ustanova, drugo pravno lice, odnosno privatna praksa u kojoj pripravnik obavlja pripravnički staž.

Mentor upisuje u pripravničku knjižicu deo pripravničkog staža koji je pripravnik obavio pod njegovim nadzorom i overava ga svojim potpisom, odnosno elektronskim kvalifikovanim potpisom.

Početak i završetak pripravničkog staža svojim potpisom i pečatom, odnosno elektronskim kvalifikovanim potpisom overava direktor zdravstvene ustanove, drugog pravnog lica, odnosno osnivač privatne prakse, u kojoj je pripravnik započeo, odnosno završio pripravnički staž.

Član 7

Po završenom pripravničkom stažu, zdravstveni radnik sa stečenim srednjim, višim ili visokim obrazovanjem podnosi ministarstvu nadležnom za poslove zdravlja pismenu prijavu za polaganje stručnog ispita.

Uz pismenu prijavu iz stava 1. ovog člana, prilaže se overeni prepis diplome o završenoj srednjoj, višoj školi, odnosno visokoškolskoj ustanovi, overena pripravnička knjižica, kao i dokaz o uplati republičke administrativne takse, odnosno naknade troškova za polaganje stručnog ispita.

Prijava sa dokumentacijom iz stava 1. ovog člana podnosi se najkasnije 30 dana pre polaganja stručnog ispita.

Stručni ispit polaže se u ministarstvu nadležnom za poslove zdravlja.

Član 8

Stručni ispit sastoji se iz opšteg i posebnog dela.

U okviru opšteg dela stručnog ispita, vrši se provera znanja o:

1) ustavnom uređenju, propisima kojima se uređuju radni odnosi, kao i penzijsko i invalidsko osiguranje;

2) propisima kojima se uređuje zdravstvena zaštita, zdravstveno osiguranje, lekovi i medicinska sredstva, kao i prava pacijenata.

U okviru posebnog dela stručnog ispita vrši se provera znanja zdravstvenog radnika, koje je potrebno za samostalno preduzimanje i obavljanje medicinskih mera, postupaka i aktivnosti u obavljanju zdravstvene delatnosti.

Član 9

Stručni ispit polaže se usmeno ili pismeno, pred ispitnom komisijom koju imenuje ministar nadležan za poslove zdravlja.

Ispitna komisija sastoji se od predsednika i članova komisije.

Ispitne komisije za polaganje stručnog ispita obrazuju se posebno za:

1) doktore medicine;

2) doktore dentalne medicine;

3) magistre farmacije;

4) magistre farmacije medicinske biohemičare;

5) zdravstvene radnike sa stečenim višim ili visokim obrazovanjem na studijama prvog stepena (osnovne akademske studije i osnovne strukovne studije), odnosno na studijama u trajanju do četiri godine;

6) zdravstvene radnike sa stečenim srednjim obrazovanjem.

Član 10

O toku ispita vodi se zapisnik o polaganju stručnog ispita na Obrascu 2. koji je odštampan uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni deo.

Po završenom stručnom ispitu, ispitna komisija daje objedinjenu ocenu znanja zdravstvenog radnika, pokazanog na opštem i posebnom delu stručnog ispita.

Ocena znanja na stručnom ispitu je "položio" i "nije položio" i donosi se većinom glasova članova ispitne komisije.

Član 11

Zdravstveni radnik koji ne položi stručni ispit može ponovo da polaže stručni ispit u roku koji ne može biti kraći od 30 dana od dana polaganja stručnog ispita koji nije položio.

Član 12

U slučaju sprečenosti za polaganje stručnog ispita, zdravstveni radnik je dužan da o sprečenosti obavesti ministarstvo nadležno za poslove zdravlja, najmanje tri radna dana pre dana određenog za polaganje ispita.

Ukoliko zdravstveni radnik ne obavesti ministarstvo nadležno za poslove zdravlja u roku predviđenom u stavu 1. ovog člana ili je razlog odustajanja od polaganja ispita neopravdan, smatra se da ispitu nije ni pristupio.

Član 13

Zdravstvenom radniku koji je položio stručni ispit, izdaje se uverenje o položenom stručnom ispitu na Obrascu 3. koji je odštampan uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni deo.

Član 14

Administrativno-tehničke poslove za ispitnu komisiju obavljaju sekretari, koji se imenuju aktom o obrazovanju ispitne komisije.

Sekretari su dužni da tokom polaganja stručnog ispita vode zapisnik iz člana 10. stav 1. ovog pravilnika.

Član 15

Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o pripravničkom stažu i stručnom ispitu zdravstvenih radnika i zdravstvenih saradnika ("Službeni glasnik RS", br. 50/06, 112/09, 50/10, 31/12 i 1/16).

Član 16

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije".

PLAN I PROGRAM PRIPRAVNIČKOG STAŽA

I. PLAN I PROGRAM PRIPRAVNIČKOG STAŽA ZA DOKTORE MEDICINE

Odnosi se na zdravstvene radnike sa stečenim visokim obrazovanjem na:

1) osnovnim studijama iz oblasti medicine, u trajanju od najmanje pet godina, po propisu kojim je uređivano visoko obrazovanje do 10. septembra 2005. godine;

2) integrisanim akademskim studijama iz oblasti medicine, po propisu kojim se uređuje visoko obrazovanje počev od 10. septembra 2005. godine

1. Plan pripravničkog staža:

1) Primarna zdravstvena zaštita sa organizacijom zdravstvenog sistema i aktuelnim zakonodavstvom - u trajanju od 13 nedelja;

2) Pedijatrija - u trajanju od 4 nedelje;

3) Interna medicina - u trajanju od 5 nedelja;

4) Ginekologija i akušerstvo - u trajanju od 2 nedelje;

5) Hirurgija - u trajanju od 2 nedelje.

U toku obavljanja pripravničkog staža doktor medicine razvija znanja i veštine koje je stekao u toku studija, a koja osiguravaju kontinuirani proces pružanja zdravstvene zaštite, savetovanja i informisanja,

izgrađuje lični profesionalni stav i osposobljava se za samostalni i timski rad, poštujući načela profesionalne etike.

1) Primarna zdravstvena zaštita sa organizacijom zdravstvenog sistema i aktuelnim zakonodavstvom

Doktor medicine u oblasti primarne zdravstvene zaštite obučava se u obavljanju: uzimanja anamneze u primarnoj zdravstvenoj zaštiti; objektivnog pregleda pacijenta; vođenja zdravstvenog kartona i druge medicinske dokumentacije; sistematskog preventivnog pregleda odraslog sa ispitivanjem rizičnog ponašanja; neurološkog pregleda; psihijatrijskog intervjua; pripreme obolelog i povređenog za transport; obrade i previjanja hirurške rane; postavljanja urinarnog katetera; ispiranja spoljašnjeg ušnog kanala; brisa nosa i ždrela; davanja injekcija - intradermalnih, subkutanih, intramuskularnih i intravenskih; vakcinisanja po programu imunizacije; snimanja i očitavanja EKG-a; upotrebe inhalatora; racionalnog propisivanja lekova za određene bolesti i poremećaje zdravlja; pisanja recepata; prepoznavanja neželjenih terapijskih efekata i njihovog otklanjanja; pravilnog interpretiranja nalaza lekara specijalista; interpretacije nalaza laboratorijskih analiza; interpretacije rendgenskog nalaza; interpretacije nalaza ultrazvuka; komunikacije sa specijalističkim službama i pravilnog načina i kriterijuma za upućivanja pacijenata kod lekara specijaliste; pisanja uputa; vođenja zdravstvene dokumentacije i evidencija; ocenjivanja radne sposobnosti u smislu privremene sprečenosti za rad usled bolesti, povrede i ostalih poremećaja zdravlja; pisanja doznaka, otvaranja bolovanja i izdavanja potvrde o privremenoj sprečenosti za rad; izdavanja lekarskog uverenja i povredne liste; pružanja hitne medicinske pomoći (u zdravstvenoj ustanovi, van zdravstvene ustanove i u toku transporta); metoda medicinske pomoći kod srčanog zastoja, prestanka disanja, akutnih trovanja, toplotnog udara, dehidratacije, opekotina i dr.; planiranja i obavljanja kućnih poseta; vođenje razgovora sa pacijentom i njegovom porodicom u ordinaciji i kod kuće; zdravstvenog vaspitanja u zajednici; postupka sa umirućim bolesnikom; konstatovanja smrti; popunjavanja Potvrde o smrti; higijensko-epidemiološke zaštite; principa palijativnog zbrinjavanja; poznavanja pravnih propisa u oblasti zdravstva; prevencije, blagovremene dijagnostike, diferencijalne dijagnostike, lečenja, rehabilitacije i drugih postupaka sa pacijentom u ordinaciji opšte medicine; racionalnog propisivanja lekova za određene bolesti i poremećaje zdravlja; ranog otkrivanja nezaraznih bolesti; preventivnih aktivnosti; poznavanju vodiča dobre prakse za najčešća oboljenja i stanja u primarnoj zdravstvenoj zaštiti (šećerna bolest, kardiovaskularne bolesti, maligne bolesti, plućne bolesti i dr.).

2) Pedijatrija

Doktor medicine u oblasti pedijatrije obučava se u obavljanju: zdravstvenog vaspitanja za očuvanje i podizanje opšteg zdravstvenog stanja deteta, s posebnom pažnjom na pojedine starosne grupe kao što su novorođenčad, odojčad i adolescenti; specifične zdravstvene zaštite u odnosu na činioce rizika po zdravlje, bolesti i povrede, a naročito akutnih i zaraznih oboljenja, posebno AIDS-a i masovnih nezaraznih oboljenja; rane dijagnostike; postavljanja početne i konačne dijagnoze; "skrining" metoda; metoda blagovremenog i efikasnog lečenja najčešćih stanja, oboljenja i povreda; pružanja hitne medicinske pomoći povređenim i obolelim u zdravstvenoj ustanovi, izvan zdravstvene ustanove i tokom transporta; kućnog lečenja obolele i povređene dece; indikacija za rehabilitaciju i metoda praktične primene određenih metoda rehabilitacije; postavljanja indikacija za konsultativne specijalističke i konzilijarne preglede; postavljanja indikacija za laboratorijske, rendgen, EKG, ultrazvučne i druge dijagnostičke metode; postavljanja indikacija za upućivanje na bolničko lečenje; principa propisivanja lekova, sanitetskog materijala i medicinskih sredstava u skladu sa farmakoterapijskom doktrinom; poznavanja vodiča dobre kliničke prakse za najčešća oboljenja i stanja (astma, šećerna bolest, hipertenzija, gojaznost, akutni gastrointestinalni poremećaji); procene i prevencije rizičnog ponašanja u adolescenciji (pušenje, alkoholizam, narkomanija, prerana polna aktivnost); sistematskog pregleda zdravog odojčeta; sistematskog pregleda predškolskog deteta; sistematskog pregleda školskog deteta; sistematskog pregleda adolescenta; merenja telesne mase, telesne visine i obima glave i upoređivanja sa standardima (grafikonima) rasta; procene denticije; procene stadijuma polnog sazrevanja; vođenja zdravstvenog

kartona i druge medicinske dokumentacije i evidencija; proveravanja urednosti vakcinacija (u zdravstvenoj knjižici i kartonu deteta); objašnjavanja roditeljima (i deci) značaja vakcinacija; davanja saveta za ishranu odojčeta, pothranjenog i gojaznog deteta; praktične primene oralnih, subkutanih i intrakutanih vakcina; individualnog zdravstveno-vaspitnog rada sa adolescentima; grupnog zdravstveno-vaspitnog rada sa adolescentima; anamneze i pregleda bolesnog odojčeta; anamneze i pregleda bolesnog predškolskog i školskog deteta; anamneze i pregleda bolesnog adolescenta; uzimanja brisa ždrela; direktnog otoskopskog pregleda; indirektnog otoskopskog pregleda; propisivanja recepta; davanja pismenog uputstva za oralnu rehidraciju; tumačenja rezultata hematoloških i biohemijskih analiza; tumačenja rezultata rendgenskih i ultrazvučnih pregleda; pisanja uputa za konsultativni pregled - fizijatra, ORL, oftalmologa i drugih specijalnosti; kućnih poseta detetu s akutnim oboljenjem; kućnih poseta detetu sa hroničnim oboljenjem.

3) Interna medicina

Doktor medicine u oblasti interne medicine, obučava se u obavljanju:

(1) Kardiologija (1 nedelja)

Internističke anamneze i fizikalnog pregleda u kardiološkoj prijemnoj ambulanti; registrovanja i interpretacije EKG-a; merenja arterijske tenzije; ultrazvučnog pregleda; davanja i.v. terapije; kardio-pulmonalne reanimacije; praćenja pacijenata do koronarne jedinice i njegovog zbrinjavanja; ubacivanja privremenog pace-markera.

(2) Pulmologija (1 nedelja)

Internističko-pulmološke anamneze u plućnoj prijemnoj ambulanti; internističko-pulmološkog fizikalnog pregleda; spirometrije; gasnih analiza; očitavanja RTG snimka; davanja i.v. terapije; davanja inhalatorne terapije; bronhoskopije.

(3) Gastroenterologija i endokrinologija (2 nedelje)

Internističko-gastroenterološke anamneze u prijemnoj ambulanti; internističko-gastroenterološkog fizikalnog pregleda; dijagnostike i terapije gastroenteroloških bolesti; lečenja ulkusne bolesti; zbrinjavanjanje hitnih stanja u gastroenterologiji; internističko-endokrinološke anamneze u prijemnoj ambulanti; internističko-endokrinološkog fizikalnog pregleda; dijagnostike i terapije endokrinoloških bolesnika; lečenja šećerne bolesti; zbrinjavanja hitnih stanja u endokrinologiji.

(4) Nefrologija i hematologija (1 nedelja)

Internističko-nefrološke anamneze u prijemnoj ambulanti; internističko-nefrološkog fizikalnog pregleda; dijagnostike i terapije nefroloških bolesnika; hemodijalize; zbrinjavanja hitnih stanja u nefrologiji; internističko-hematološke anamneze u prijemnoj ambulanti; internističko-hematološkog fizikalnog pregleda; dijagnostike i terapije hematoloških bolesnika; dijagnostike anemija i njihovog lečenja; zbrinjavanja hitnih stanja u hematologiji.

4) Ginekologija i akušerstvo

Doktor medicine u oblasti ginekologije i akušerstva obučava se u obavljanju: ginekološke anamneze; ginekološkog pregleda; dijagnostičkih procedura u ginekologiji; ginekoloških malih hirurških intervencija; ginekoloških operacija; preoperativne pripreme i postoperativne nege i terapije; dijagnostike i lečenja inflamatornih promena u maloj karlici; ranog otkrivanja malignih oboljenja genitalnih organa; kontracepcije i neposredne postkoitalne kontracepcije; juvenilne ginekologije; zbrinjavanja hitnih stanja u ginekologiji; akušerske anamneze; akušerskog pregleda; dijagnoze trudnoće; dijagnostike i lečenja poremećaja u ranoj trudnoći; vođenja normalne trudnoće; pripreme trudnice za porođaj; vođenja normalnog porođaja; vođenja patološkog porođaja; puerperijuma; zbrinjavanja krvarenja u ranoj i kasnoj

trudnoći; zbrinjavanja hitnih stanja u akušerstvu; dijagnostike i zbrinjavanja akušerskog šoka, vođenja zdravstvene dokumentacije i evidencija u ginekologiji.

5) Hirurgija

Doktor medicine u oblasti hirurgije, obučava se u obavljanju: hirurške anamneze; kliničkog pregleda dojke; kliničkog pregleda abdomena; palpacije perifernih arterija i arterija vrata; digitalnog pregleda rektuma i prostate; hirurških operacija; endotrahealne intubacije i opšte anestezije; protokola preoperativne pripreme; primene osnovnih principa dezinfekcije i sterilizacije; zbrinjavanja urgentnih hirurških stanja; krikotireoidektomije i trahotomije; torakocenteze kod hematopneumotoraksa i pneumotoraksa; hirurške obrade infekcija kože i potkožnog tkiva (drenaža apcesa, incizija paricijuma), uzimanja brisa rane; postavljanja elastičnog zavoja; previjanja rane i uklanjanje konaca; primarne obrada manje i srednje rane; vađenja dostupnih stranih tela; davanja lokalne anestezije; zaustavljanja krvarenja - privremene hemostaze; obrade manjih opekotina; obrade većih opekotina; interpretacije laboratorijskih analiza i radioloških pregleda u hirurškoj dijagnostici; protokola dijagnostike i urgentnog tretmana neurohirurških povreda; venepunkcija, davanja infuzija; davanja i.m. injekcija; asistiranog disanja ambu balonom i maskom; oksigenoterapije; pripreme za transport do druge zdravstvene ustanove; nazogastrične sukcije; klizme; punkcije pluralne šupljine; postavljanja urinarnog katetera; privremene imobilizacije.

II. PLAN I PROGRAM PRIPRAVNIČKOG STAŽA ZA DOKTORE DENTALNE MEDICINE

Odnosi se na zdravstvene radnike sa stečenim visokim obrazovanjem na:

1) osnovnim studijama iz oblasti dentalne medicine, u trajanju od najmanje pet godina, po propisu kojim je uređivano visoko obrazovanje do 10. septembra 2005. godine;

2) integrisanim akademskim studijama iz oblasti dentalne medicine, po propisu kojim se uređuje visoko obrazovanje počev od 10. septembra 2005. godine.

1. Plan pripravničkog staža za doktore dentalne medicine:

1) Preventivna i dečja stomatologija - u trajanju od 4 nedelje;

2) Ortopedija vilica - u trajanju od 2 nedelje;

3) Bolesti zuba - u trajanju od 4 nedelje;

4) Parodontologija i oralna medicina - u trajanju od 4 nedelje;

5) Stomatološka protetika - u trajanju od 4 nedelje;

6) Oralna hirurgija - u trajanju od 4 nedelje;

7) Maksilofacijalna hirurgija sa hitnom medicinskom i stomatološkom pomoći - u trajanju od 4 nedelje.

U toku obavljanja pripravničkog staža doktor dentalne medicine razvija znanja i veštine koje je stekao u toku studija, a koja osiguravaju kontinuirani proces pružanja zdravstvene zaštite, savetovanja i informisanja, izgrađuje lični profesionalni stav i osposobljava se za samostalni i timski rad, poštujući načela profesionalne etike.

2. Program pripravničkog staža za doktore dentalne medicine:

1) Preventivna i dečja stomatologija

Doktor dentalne medicine u oblasti dečje stomatologije, obučava se u obavljanju:

- zdravstvenog vaspitanja za očuvanje i podizanje oralnog zdravlja, sa posebnom pažnjom na pojedine dobne grupe (ishrana, oralna higijena, fluor profilaksa i dr.);

- sistematskog zdravstvenog nadzora u oblasti oboljenja usta i zuba, a naročito odojčadi, male dece, predškolske dece, za vreme školovanja, zaposlenih na radnim mestima sa povećanim rizikom po zdravlje usta i zuba, trudnica i dr.;

- specifične zaštite u odnosu na ličnu higijenu, određene faktore rizika po zdravlje ljudi, a naročito kod akutnih i zaraznih oboljenja, posebno AIDS-a;

- preventivno-terapijskih mera u sprečavanju oboljenja usta i zuba, posebno programa zalivanja fisura.

U okviru dečje stomatologije, upoznaje se sa pregledom, dijagnostikom i planom terapije oboljenja usta i zuba u dece (u vreme mlečne, mešovite i stalne denticije), zaštitom pulpe, materijalima za ispune, vađenjem mlečnih i stalnih zuba u dece, prvom pomoći u oblasti dečje stomatologije, dijagnostikom i terapijom povreda zuba, dijagnostikom i terapijom herpetičnog stomatita, dijagnostikom i terapijom kataralnog gingivita u dece.

U okviru primarne zdravstvene zaštite, upoznaje se sa zakonima i propisima, posebno sa zakonom kojim se uređuje fluorisanje vode za piće i podzakonskim aktima, upoznaje se i ovladava metodama sistematskih pregleda i sanacije u oblasti dentalne medicine, zdravstveno-vaspitnog rada i učestvuje u njihovoj primeni.

Upoznaje posebne programe preventivne stomatološke zaštite i učestvuje u njihovom sprovođenju.

2) Ortopedija vilica

Doktor dentalne medicine u oblasti ortopedije vilica upoznaje se sa etiologijom nepravilnosti orofacijalnog sistema, kliničkom dijagnostikom, rasprostranjenošću malokluzija u nas; posebno se upoznaje sa primenom preventivnih mera u cilju sprečavanja malokluzija u doba trudnoće, kod odojčeta, mlečne i mešovite denticije (sprečavanje štetnih navika, kontrola nicanja zuba, sprečavanje formiranja nepravilnih funkcija, vežbe špatulom za sprečavanje obrnutog preklopa sekutića i dr.), sa primenom interceptivnih mera (brušenja zuba kod prinudnih zagrižaja) i sa terapijom blagih formi malokluzija (miofunkcionalne vežbe sa i bez pomagala, podveza brade, primena vestibularne ploče i dr.); upoznaje se sa raznim dijagnostičkim i terapijskim metodama u lečenju nepravilnosti stomatognatnog sistema.

3) Bolesti zuba

Doktor dentalne medicine u oblasti bolesti zuba upoznaje se sa pregledom, dijagnostikom i planom terapije oboljenja zuba; pripremom karijesnih kaviteta za ispune (preparacija kaviteta I i V klase); zaštitom pulpe; punjenjem kaviteta klasičnim i savremenim materijalima; oblikovanjem i poliranjem ispuna; izradom inleja; dijagnostikom oboljenja pulpe i parodoncijuma; postupkom kod urgentnih stanja (prva pomoć) iz oblasti bolesti zuba, lečenjem jednostavnih kanalnih sistema; upoznaje se sa mogućnostima savremenih endodontskih tehnika obrade, metoda i materijala opturacije kanala korena.

4) Parodontologija i oralna medicina

Doktor dentalne medicine u oblasti parodontologije i oralne medicine upoznaje se sa uzrocima parodontopatija i bolesti usta i rasprostranjenošću ovih oboljenja kod nas; savladava preventivne mere u oblasti parodontopatija (profesionalnu i individualnu negu usta i zuba), dijagnostiku parodontopatije i bolesti usta (kliničku i rendgenološku) i sekundarnu prevenciju parodontalnih oboljenja (uklanjanje kamenca, konkremenata i dr.); upoznaje se sa mogućnostima hirurškog lečenja parodontopatija i manifestacijama sistemskih oboljenja u usnoj duplji, biološkim i biohemijskim testovima u dijagnostici oboljenja mekih tkiva usta.

5) Stomatološka protetika:

(1) Fiksna protetika (2 nedelje): doktor dentalne medicine upoznaje se sa dijagnostikom i planiranjem fiksnih zubnih nadoknada u punom i prekinutom zubnom nizu; pripremnim postupcima preprotetskog zbrinjavanja; kliničkim postupcima izrade različitih fiksnih zubnih nadoknada (brušenjem zuba nosača za fiksne zubne nadoknade, uzimanjem otisaka savremenim otisnim materijalima, registracijom visine zagrižaja, zaštitom brušenih zuba, cementiranjem fiksnih zubnih nadoknada); različitim metodama zbrinjavanja depulpiranih zuba; uklanjanjem dotrajalih fiksnih zubnih nadoknada; pripremom retencionih zuba za prihvatanje elemenata parcijalne proteze i planiranjem namenskih fiksnih nadoknada;

(2) Mobilna protetika (2 nedelje): doktor dentalne medicine upoznaje se sa planiranjem i preprotetskom pripremom bezubih pacijenata za izradu totalne proteze; kliničkim postupcima u izradi totalne proteze primenom različitih metoda uzimanja otisaka; kontrolnim pregledima (okluzija, promene na mekim tkivima, higijenski aspekti); reparaturom totalne proteze; različitim metodama podlaganja totalne proteze; planiranjem i pripremom krezubih pacijenata za izradu različitih oblika parcijalnih proteza; izborom veznih elemenata parcijalne proteze i izradom kompleksnih parcijalnih proteza; kontrolnim pregledima pacijenata sa parcijalnim protezama (higijenski aspekti, uticaj na meka tkiva, zube nosače i dr.); reparaturom i podlaganjem parcijalnih proteza; laboratorijskim postupcima izrade metalnog skeleta parcijalnih proteza; izradom imedijatnih proteza.

6) Oralna hirurgija

Doktor dentalne medicine u oblasti oralne hirurgije obučava se u oblasti dijagnostike oboljenja zuba i usta koja zahtevaju oralnohirurške intervencije; postavljanja indikacije i kontraindikacije za vađenje izniklih i neizniklih zuba; postavljanja indikacije za hirurško lečenje periapikalnih lezija; upoznavanja sa ortodontsko-hirurškom terapijom impaktiranih zuba; terapije dentogenih infekcija; pripreme lokalne anestezije; vađenja zuba; vađenja zuba kod pacijenata rizika; zaustavljanja krvarenja; lečenja komplikacija vađenja zuba; principa sterilizacije.

7) Maksilofacijalna hirurgija sa hitnom medicinskom i stomatološkom pomoći

Doktor dentalne medicine u oblasti maksilofacijalne hirurgije upoznaje se sa urgentnim stanjima u medicini i dentalnoj medicini i obučava se u pružanju prve pomoći, posebno kod povreda maksilofacijalne regije (omogućavanje prohodnosti disajnih puteva, zaustavljanje krvarenja, zbrinjavanje povreda mekih tkiva, privremena imobilizacija, konzervativno lečenje preloma kostiju lica i vilica i povreda zuba); lečenjem ambulantnih i hospitalizovanih pacijenata sa infekcijama lica, vilica i vrata; lečenjem benignih i malignih tumora maksilofacijalne regije, sa posebnim osvrtom na ranu dijagnostiku u obimu potrebnom za trijažu; planiranjem i preoperativnim i postoperativnim tretmanom pacijenata sa deformitetima maksilofacijalne regije.

III. PLAN I PROGRAM PRIPRAVNIČKOG STAŽA ZA MAGISTRE FARMACIJE

Odnosi se na zdravstvene radnike sa stečenim visokim obrazovanjem na:

1) osnovnim studijama iz oblasti farmacije, u trajanju od najmanje četiri godine, po propisu kojim je uređivano visoko obrazovanje do 10. septembra 2005. godine;

2) integrisanim akademskim studijama iz oblasti farmacije, po propisu kojim se uređuje visoko obrazovanje počev od 10. septembra 2005. godine.

1. Pripravnički staž za magistra farmacije sprovodi se:

1) u apotekarskoj ustanovi, apoteci doma zdravlja, odnosno apoteci kao organizacionom delu zdravstvene ustanove na primarnom nivou zdravstvene zaštite i apoteci privatnoj praksi (u daljem tekstu: apoteka) - u trajanju od 22 nedelje;

2) u bolničkoj apoteci - u trajanju od 4 nedelje.

2. Program pripravničkog staža magistra farmacije obuhvata znanja i veštine koje magistar farmacije treba da savlada kako bi se osposobio za samostalni profesionalni rad u apoteci/bolničkoj apoteci.

U toku obavljanja pripravničkog staža, magistar farmacije razvija znanja i veštine koje je stekao u toku studija a koja osiguravaju kontinuirani proces pružanja farmaceutskih zdravstvenih usluga, savetovanja i informisanja, izgrađuje lični profesionalni stav i osposobljava se za samostalni i timski rad, poštujući načela profesionalne etike.

Plan i program pripravničkog staža magistra farmacije u apoteci obuhvata osposobljavanje za samostalno obavljanje sledećih profesionalnih aktivnosti: planiranje, nabavka, prijem, skladištenje i čuvanje lekova i medicinskih sredstava, dijetetskih, kozmetičkih i drugih proizvoda za zaštitu zdravlja; nabavka, prijem, kontrola i skladištenje farmaceutskih aktivnih i pomoćnih supstanci, ambalaže i reagenasa za izradu magistralnih i galenskih lekova; izrada i kontrola magistralnih i galenskih lekova; izrada određenih medicinskih sredstava i određenih kozmetičkih proizvoda; provera i procena ispravnosti recepta koja obuhvata administrativne podatke, režim izdavanja, dozu, farmaceutski oblik i količinu propisanog leka, odnosno medicinskog sredstva; izdavanje lekova i medicinskih sredstava na recept i izdavanje, odnosno, prodaja lekova i medicinskih sredstava bez recepta uz davanje saveta o njihovom čuvanju, primeni, neželjenim reakcijama i interakcijama, pravilnoj upotrebi i odlaganju neiskorišćenih lekova, odnosno medicinskih sredstava; ukazivanje na moguće interakcije lekova sa drugim lekovima, hranom i dr., kao i izbegavanje neželjenog terapijskog dupliranja primene lekova; primena racionalne i odgovorne farmakoterapije pružanjem informacija o lekovima, medicinskim sredstvima i drugim proizvodima građanima, zdravstvenim radnicima, drugim zdravstvenim ustanovama i privatnoj praksi, kao i drugim zainteresovanim subjektima; pružanje informacija i savetovanje pacijenata o načinu primene i uslovima čuvanja dijetetskih suplemenata, kozmetičkih proizvoda, kao i drugih proizvoda za unapređenje i očuvanje zdravlja; identifikacija problema vezanih za upotrebu lekova i izrada plana farmaceutske zdravstvene zaštite; praćenje ishoda terapije, u cilju optimizacije terapije i poboljšanja ishoda lečenja, praćenjem određenih zdravstvenih parametara; praćenje, prijavljivanje i izveštavanje o neželjenim reakcijama na lekove i medicinska sredstva, odnosno falsifikovane lekove i medicinska sredstva; povlačenje lekova i medicinskih sredstava iz prometa; sprovođenje preventivnih mera za očuvanje, zaštitu i unapređenje zdravlja stanovništva, odnosno promociju zdravlja, prevenciju bolesti i zdravstveno vaspitanje; upravljanje farmaceutskim otpadom; upravljanje lekovima, medicinskim sredstvima i farmaceutskim supstancama pod posebnim režimom (psihoaktivne kontrolisane supstance); organizacija i upravljanje procesom rada u apoteci, uz primenu važećih zakonskih i stručnih propisa, kao i Etičkog kodeksa farmaceuta Srbije.

Plan i program pripravničkog staža magistra farmacije u bolnici, odnosno bolničkoj apoteci, obuhvata osposobljavanje za samostalno obavljanje sledećih profesionalnih aktivnosti: planiranje, nabavka, prijem, skladištenje i čuvanje lekova i medicinskih sredstava; nabavka, prijem, kontrola i skladištenje farmaceutskih aktivnih i pomoćnih supstanci, ambalaže i reagenasa; izrada i kontrola galenskih lekova; priprema lekova prema individualnim potrebama pacijenata bolnice; provera i procena ispravnosti propisane terapije; izdavanje lekova i medicinskih sredstava; praćenje, prijavljivanje i izveštavanje o neželjenim reakcijama na lekove i medicinska sredstva; pripremu lekova visokog rizika, odnosno centralizovanu pripremu citotoksične terapije; analizu i evaluaciju upotrebe lekova i određenih vrsta medicinskih sredstava u zdravstvenoj ustanovi u čijem je sastavu; organizacija i upravljanje procesom rada u bolničkoj apoteci, uz primenu važećih zakonskih i stručnih propisa, kao i Etičkog kodeksa farmaceuta Srbije.

IV. PLAN I PROGRAM PRIPRAVNIČKOG STAŽA ZA MAGISTRE FARMACIJE - MEDICINSKE BIOHEMIČARE

Odnosi se na zdravstvene radnike sa stečenim visokim obrazovanjem na:

1) osnovnim studijama iz oblasti farmacije-medicinske biohemije, u trajanju od najmanje četiri godine, po propisu kojim je uređivano visoko obrazovanje do 10. septembra 2005. godine;

2) integrisanim akademskim studijama iz oblasti farmacije - medicinske biohemije, po propisu kojim se uređuje visoko obrazovanje počev od 10. septembra 2005. godine.

1. Plan i trajanje pripravničkog staža za magistre farmacije - medicinske biohemičare:

1) Medicinska biohemija - u trajanju 15 nedelja;

2) Laboratorijska hematologija i hemostaza - u trajanju od 6 nedelja;

3) Sanitarna hemija - u trajanju od 2 nedelje;

4) Toksikološka hemija - u trajanju od 2 nedelje;

5) Socijalna medicina - u trajanju od 1 nedelje.

U toku obavljanja pripravničkog staža, magistar farmacije-medicinski biohemičar razvija znanja i veštine koje je stekao u toku studija, a koja osiguravaju kontinuirani proces pružanja zdravstvenih usluga, savetovanja i informisanja, izgrađuje lični profesionalni stav i osposobljava se za samostalni i timski rad, poštujući načela profesionalne etike.

2. Program pripravničkog staža za magistre farmacije - medicinske biohemičare:

U toku pripravničkog staža magistar farmacije-medicinski biohemičar se osposobljava za samostalnu primenu znanja i veština o: koncentracijama biohemijskih konstituenata u telesnim tečnostima; fizičko-hemijskim, imunohemijskim i drugim analitičkim tehnikama za određivanje biohemijskih parametara; poremećajima metabolizma ugljenih hidrata, proteina, lipida, vode i elektrolita; laboratorijskom ispitivanju funkcije organa; biohemijskim promenama koje se javljaju u različitim bolestima; toksičnim supstancama (hemijska struktura otrova, toksikološki značaj, mehanizam dejstva, toksikokinetici, toksični efekti, terapija trovanja, kvalitativna i kvantitativna analiza u relevantnom materijalu, legislativa); izboru odgovarajućih testova za dijagnozu, praćenje i prognozu bolesti; interpretaciji dobijenih rezultata; ulozi biohemijske laboratorije u dijagnostici; ulozi toksikološke laboratorije u dijagnostici trovanja, optimizaciji terapije, kontroli kvaliteta životne sredine; laboratorijskom radu, kontroli kvaliteta koja osigurava kontinuirani proces provere i procene rezultata mernih postupaka sa ciljem da se obezbedi pouzdan nalaz i medicinski relevantna informacija; rukovanju instrumentima i opremom; zaštiti zaposlenih u laboratoriji i bezbednom rukovanju hemikalijama i biološkim materijalom i farmaceutskim, odnosno medicinskim otpadom; korišćenju stručne literature i interneta; prepoznavanju i rešavanju problema; samostalnom i timskom radu (u laboratoriji i u saradnji sa drugim zdravstvenim strukama); donošenju odluka.

Magistar farmacije - medicinski biohemičar se osposobljava osposobljavanje za samostalni rad u sledećim oblastima:

1) Medicinska biohemija

(1) Biološki materijal: vrste i načini uzimanja, rukovanje i čuvanje biološkog materijala, primena standardizovanih postupaka u uzorkovanju, rukovanju i čuvanju biološkog materijala;

(2) Uzroci varijabilnosti rezultata laboratorijskih analiza:

- preanalitički faktori: ishrana, stres, položaj tela, fizički napor, cirkadijalni ritam, trudnoća, farmakološki aktivne supstance i lekovi, uticaj načina uzimanja uzoraka krvi, hemoliza, greške u obeležavanju uzoraka, promene u uzorku nakon vađenja krvi;

- analitički faktori: uticaj lekova, antikoagulanasa i drugih biohemijskih parametara (hemoglobin, bilirubin, lipidi, imunoglobulini) na analitički postupak određivanja biohemijskih parametara; primena standardizovanih metoda u određivanju klinički-relevantnih analiza;

- postanalitički faktori: ispisivanje i izdavanje rezultata, vođenje laboratorijske dokumentacije;

(3) Pravljenje rastvora: priprema hemikalija i posuđa, merenje supstanci, izrada rastvora poštujući zahteve za izradu rastvora, adekvatno lagerovanje rastvora;

(4) Automatizacija u medicinsko-biohemijskim laboratorijama:

- Biohemijski i hematološki analizator: upoznavanje sa principom rada aparata i samostalan rad na aparatu uz nadzor mentora i korišćenje stručne literature;

- Koagulometar, imunohemijski analizator, aparat za očitavanje test-traka za urin, plameni fotometar, analizator za određivanje tumorskih markera i hormona sa različitim tehnološkim principom merenja (luminometrija, hemiluminiscencija, itd.) - zavisno od opremljenosti laboratorije: upoznavanje sa principima rada aparata;

(5) Izvođenje opštih, klinički relevantnih analiza: pre izvođenja analize upoznaje se sa: metodom određivanja, biološkim materijalom iz koga se može dati parametar određivati, načinom uzorkovanja, faktorima koji utiču na izbor metode određivanja, referentnim intervalima i kliničkom primenom, interpretacijom rezultata, ograničenjima metode, drugim metodama za određivanje datog parametra, literaturom.

Supstrati i metaboliti, lipidi, elektroliti, elementi u tragu, proteini: glukoza, urea, kreatinin, mokraćna kiselina, bilirubin (ukupan i direktan), holesterol, HDL-holesterol, LDL-holesterol (računski), trigliceridi, gvožđe, TIBC, kalcijum, fosfat, natrijum, kalijum, hloridi, ukupni proteini, albumin, C-reaktivni protein.

Enzimi: aspartat-aminotransferaza, alanin-aminotransferaza, alkalna fosfataza, α-amilaza, laktat-dehidrogenaza, kreatin-kinaza, lipaza, γ-glutamiltransferaza, test opterećenja glukozom, izračunavanje klirensa kreatinina;

(6) Kvalitativna analiza urina (fizičko-hemijski pregled urina): određivanje izgleda, boje, pH, relativne gustine, hemijski pregled urina test trakama i standardnim hemijskim metodama za pojedine konstituente urina, konfirmatorni testovi, mikroskopski pregled sedimenta urina, tumačenje rezultata pregleda urina (proteinurija, hematurija, leukociturija, i dr.);

(7) Pregled fecesa: okultno krvarenje u fecesu;

(8) Osiguranje kvaliteta rada u laboratoriji: poznavanje elementarnih principa unutrašnje i spoljašnje kontrole kvaliteta rada u laboratoriji, utvrđivanje greške primenom kontrolnih karti i kontrolnih pravila, uticaj greške na rezultat laboratorijskog određivanja i kliničku odluku, upoznavanje sa značajem merne nesigurnosti; primena zatvorenih sistema za uzimanje krvi i drugih bioloških materijala, pravilna upotreba pribora za jednokratnu upotrebu;

(9) Unapređenje racionalne laboratorijske dijagnostike: upoznavanje sa radom medicinskog biohemičara u laboratoriji, učešćem medicinskog biohemičara u konsultacijama sa ostalim zdravstvenim radnicima u cilju racionalne i ekonomične laboratorijske dijagnostike i izbora relevantnih analiza i protokola u dijagnostici, lečenju i praćenju pacijenata, osnovnim načelima medicinsko-biohemijske delatnosti i dobre laboratorijske prakse, tj. sa procesom obezbeđivanja racionalne laboratorijske dijagnostike i primene

dijagnostičkih algoritama, a u cilju postizanja krajnjeg rezultata postavljanja dijagnoze i lečenja koji unapređuju kvalitet života pacijenata, značajem poznavanja mernog principa, fizioloških i metodoloških varijacije, ishrane, fizičke aktivnosti, lekova pri interpretaciji rezultata laboratorijskih analiza.

2) Laboratorijska hematologija i hemostaza

Kompletna krvna slika sa leukocitarnom formulom, retikulociti, sedimentacija eritrocita, interpretacija rezultata, fibrinogen, protrombinsko vreme, aktivirano parcijalno tromboplastinsko vreme, kontrola antikoagulantne terapije.

3) Sanitarna hemija

(1) Uzorci i uzimanje uzoraka: pravilan izbor homogenog uzorka, pravilno uzimanje uzorka, faktori koji utiču na stabilnost uzorka;

(2) Dokumentacija u sanitarnoj laboratoriji: zahtev za analizu, interpretacija rezultata, pisanje i izdavanje mišljenja;

(3) Osiguranje kvaliteta rada u sanitarnoj laboratoriji: upoznavanje sa osnovnim principima unutrašnje i spoljašnje kontrole kvaliteta rada u laboratoriji sanitarne hemije;

(4) Izrada rastvora: specifičnosti pranja i pripreme posuđa, merenje hemikalija i izrada rastvora, adekvatno obeležavanje i čuvanje rastvora;

(5) Ispitivanja kvaliteta i zdravstvene ispravnosti namirnica, pijaćih voda i predmeta opšte upotrebe: osnovne metode analize namirnica, pijaćih voda i predmeta opšte upotrebe, koje obuhvataju gravimetrijske, volumetrijske, polarimetrijske, spektrofotometrijske, kolorimetrijske i hromatografske tehnike, procena kvaliteta i zdravstvene ispravnosti namirnica na osnovu određivanja nutrimenata (proteina, lipida, ugljenih hidrata, mineralnih materija, vitamina), vode, aditiva i kontaminenata, određivanje fizičkih i hemijskih parametara u vodi za piće i predmetima opšte upotrebe, izračunavanje energetske vrednosti namirnica i dijetetskih proizvoda, procena prilagođenosti sastava dijetetskih proizvoda specifičnim nutritivnim potrebama, kritičko tumačenje informacije na deklaracijama.

4) Toksikološka hemija

(1) Uzorci i uzimanje uzoraka: pravilan izbor uzorka, pravilno uzimanje uzorka, faktori koji utiču na stabilnost uzorka;

(2) Dokumentacija u toksikološkoj laboratoriji: toksikološki zahtev, toksikološki nalaz, interpretacija rezultata;

(3) Osiguranje kvaliteta rada u toksikološkoj laboratoriji: poznavanje osnovnih principa unutrašnje i spoljašnje kontrole kvaliteta rada u toksikološkoj laboratoriji;

(4) Izrada rastvora: specifičnosti pranja i pripreme posuđa, merenje hemikalija i izrada rastvora, adekvatno obeležavanje i čuvanje rastvora;

(5) Toksikološka ispitivanja:

- kliničko-toksikološka ispitivanja: biološki materijal - skrining procedure, skrining lekova, odnosno njihovih metabolita u telesnim tečnostima, određivanje sadržaja etil alkohola u krvi, identifikacija opojnih droga u urinu, biomarkeri ekspozicije i efekta pri trovanju metalima i organskim rastvaračima, osnovni elementi procene rizika na zdravlje ljudi;

- ekotoksikološka ispitivanja: uzorkovanje vazduha, vode i zemljišta, određivanje sadržaja najznačajnijih aerozagađivača (SO_2, NO_x, čestica prašine, aerosediment), određivanje sadržaja toksičnih metala i fenola u vodama, osnovni elementi ekološke procene rizika.

5) Socijalna medicina

Upoznavanje sa zakonima u oblasti zdravstva, kao i zakonskom regulativom koja se odnosi na kvalitet i zdravstvenu ispravnost namirnica, vode za piće i predmeta opšte upotrebe, aditiva, otrova i opojnih droga.

V. PLAN I PROGRAM PRIPRAVNIČKOG STAŽA ZA ZDRAVSTVENE RADNIKE SA STEČENIM VIŠIM ODNOSNO VISOKIM OBRAZOVANJEM NA STUDIJAMA PRVOG STEPENA (OSNOVNE AKADEMSKE STUDIJE, OSNOVNE STRUKOVNE STUDIJE), ODNOSNO NA STUDIJAMA U TRAJANJU DO ČETIRI GODINE

1. Za medicinske sestre sa završenom odgovarajućom višom školom zdravstvene struke, odnosno sa stečenim visokim obrazovanjem na studijama prvog stepena - osnovnim strukovnim i osnovnim akademskim studijama i stečenim stručnim, odnosno akademskim zvanjem:

Strukovna medicinska sestra

Organizator zdravstvene nege

Diplomirani organizator zdravstvene nege

Diplomirana medicinska sestra

plan i program pripravničkog staža obuhvata:

1) zdravstvenu negu u primarnoj zdravstvenoj zaštiti - u trajanju od 9 nedelja;

2) zdravstvenu negu u stacionarnoj zdravstvenoj ustanovi - u trajanju od 17 nedelja.

1) Zdravstvena nega u primarnoj zdravstvenoj zaštiti

Pripravnik se osposobljava za zdravstvenu negu zdravog i bolesnog lica, porodice ili grupe u odgovarajućoj oblasti; upoznaje se sa postupcima zdravstvene nege, sistematskim i drugim pregledima, zdravstveno-vaspitnim radom, dijagnostičko-terapeutskim postupcima, prijemom pacijenata; obučava se za primenu preventivnih mera na očuvanju zdravlja; upoznaje se sa epidemiologijom i specifičnostima odgovarajuće populacije; obučava se za vođenje zdravstvene dokumentacije i evidencija u oblasti zdravstva.

U patronažnoj službi, pripravnik se upoznaje sa ulogom, organizacijom i zadacima patronažne službe; specifičnostima područja koju pokriva patronažna služba; sarađuje sa drugim službama u zdravstvenim ustanovama; obučava se za zdravstvenu negu grupacija stanovništva koje su obuhvaćene patronažnim posetama; obučava se za vođenje zdravstvene dokumentacije i evidencija.

2) Zdravstvena nega u stacionarnim zdravstvenim ustanovama

(1) Zdravstvena nega u službi za prijem i zbrinjavanje hitnih stanja - 4 nedelje

Pripravnik se upoznaje sa poslovima na prijemu i zbrinjavanju hitnih stanja; sa organizacijom službe; obučava se za hitan prijem bolesnih i povređenih; za identifikaciju i rešavanje problema u okviru zdravstvene nege; za transport obolelog ili povređenog; upoznaje se sa specifičnostima zdravstvene nege bolesnika sa oboljenjima i povredama pluća i disajnih puteva, srca i krvnih sudova, trbušnih organa, kostiju, mišića i nerava, kao i bolesnika sa akutnim trovanjima, psihijatrijskim i ginekološkim oboljenjima.

Obučava se za psihičku podršku bolesnom ili povređenom i članovima njegove porodice; za izvođenje dijagnostičko-terapeutskih mera i procedura u hitnim stanjima i upoznaje se sa vođenjem zdravstvene dokumentacije i evidencija.

(2) Zdravstvena nega u intenzivnoj terapiji - 4 nedelje

Pripravnik se upoznaje sa organizacijom rada u jedinici za intenzivnu negu i terapiju, prijemom bolesnika i specifičnostima higijenskog režima, sa akcentom na sprečavanju bolničkih infekcija.

Obučava se za primenu dijagnostičko-terapeutskih mera kod životno ugroženog bolesnika (enteralno i parenteralno hranjenje, poznavanje upotrebe brzodelujućih lekova, transfuzije krvi i krvnih derivata, kao i delovanje medicinskih aparata i njihova upotreba).

Upoznaju se sa zdravstvenom negom umirućeg pacijenta i postupanjem sa umrlim, obučava se za vođenje zdravstvene dokumentacije i evidencija.

(3) Zdravstvena nega u psihijatriji - 3 nedelje

Pripravnik se upoznaje sa specifičnostima zdravstvene nege pacijenta sa mentalnim smetnjama, osposobljava se za zdravstvenu negu pacijenta u psihijatriji, za psihosocijalnu rehabilitaciju, upoznaje se sa ulogom porodice u procesu lečenja i rehabilitacije psihijatrijskog pacijenta i pomoći licu u krizi, kao i specifičnim etičkim pitanjima u zdravstvenoj nezi ovih pacijenata i obučava za vođenje zdravstvene dokumentacije i evidencija.

(4) Zdravstvena nega u hirurgiji - 3 nedelje

Pripravnik se upoznaje sa organizacijom rada hirurškog odeljenja, obučava se za prijem i zdravstvenu negu hirurškog pacijenta, za primenu dijagnostičko-terapeutskih mera u preoperativnoj i postoperativnoj zdravstvenoj nezi, upoznaje se sa specifičnostima higijenskog režima i sprečavanjem bolničkih infekcija i obučava za vođenje zdravstvene dokumentacije i evidencija.

(5) Zdravstvena nega u internoj medicini - 3 nedelje

Pripravnik se upoznaje sa organizacijom rada i poslovima internističkog odeljenja, obučava se za prijem i zdravstvenu negu internističkog pacijenta, za primenu dijagnostičko-terapijskih mera, za pripremu pacijenta za različita endoskopska, radiološka, radioizotopska i druga ispitivanja, upoznaje se sa specifičnostima higijenskog režima i sprečavanjem bolničkih infekcija i obučava za vođenje zdravstvene dokumentacije i evidencija.

2. Za ginekološko-akušerske sestre - babice sa završenom odgovarajućom višom školom zdravstvene struke, odnosno sa stečenim visokim obrazovanjem na studijama prvog stepena osnovnih strukovnih studija sa stečenim stručnim zvanjem:

Strukovna medicinska sestra babica

plan i program pripravničkog staža obuhvata:

1) zdravstvenu negu u primarnoj zdravstvenoj zaštiti - u trajanju od 9 nedelja;

2) zdravstvenu negu u stacionarnim zdravstvenim ustanovama - u trajanju od 17 nedelja.

1) Zdravstvena nega u primarnoj zdravstvenoj zaštiti

Pripravnik se osposobljava za primenu dijagnostičko-terapijskih mera u oblasti zdravstvene zaštite žena; obučava se za rad u savetovalištu za planiranje porodice i savetovalištu za trudnice i za saradnju sa drugim članovima tima - lekar, polivalentna patronažna sestra i socijalni radnik i obučava za vođenje zdravstvene dokumentacije i evidencija.

2) Zdravstvena nega u stacionarnim zdravstvenim ustanovama

(1) Ginekologija (5 nedelja)

Pripravnik se upoznaje sa organizacijom rada i poslovima ginekološkog odeljenja; obučava se za prijem ginekoloških pacijenata; zbrinjavanje hitnih ginekoloških stanja; osposobljava se za primenu dijagnostičko-terapijskih mera, edukacije pacijenata o higijenskom-dijetetskom režimu i samozbrinjavanju; obučava se za pripremu i asistiranje pri malim hirurškim intervencijama, pripremu pacijenata za operativne zahvate i zdravstvenu negu kod operisanih pacijenata u okviru intenzivne nege i odeljenja ginekologije. Obučava se za rad na funkcionalnom ispitivanju i lečenju steriliteta.

(2) Akušerstvo (12 nedelja)

Pripravnik se upoznaje sa prijemom trudnica, radom na odeljenju visokorizičnih trudnoća uz primenu savremenih elektronskih aparata, prihvatom porodilje u porodilište i kontrolom kroz sva porođajna doba; obučava se za vođenje fiziološkog porođaja i zaštite međice pri porođaju i asistiranju akušeru kod nepravilnih porođaja i kod akušerskih operacija; obučava se za prvu negu novorođenčeta i procenu stanja, hitnu reanimaciju novorođenčeta, za rad na akušerskom odeljenju, kontrolu involucije, negu epiziotomije ili operativne rane, edukaciju porodilje o higijensko dijetetskom režimu, dojenju i nezi deteta; upoznaje se sa planiranjem zdravstvene nege i vođenjem zdravstvene dokumentacije i evidencija, izvođenjem i kontrolom sterilizacije, sprovođenjem mera na prevenciji intrahospitalnih infekcija i saradnjom sa drugim članovima tima: ginekolog - akušer, anesteziolog, pedijatar, dijetetičar i socijalni radnik.

3. Za fizioterapeute sa završenom odgovarajućom višom školom zdravstvene struke, odnosno sa stečenim visokim obrazovanjem na studijama prvog stepena - osnovnih strukovnih i osnovnih akademskih studija sa stečenim stručnim, odnosno akademskim zvanjem:

Diplomirani terapeut rehabilitacije

Dilomirani fizioterapeut

Strukovni fizioterapeut

plan i program pripravničkog staža obuhvata:

1) fizikalnu terapiju - u trajanju od 6 nedelja;

2) kineziterapiju u oblasti traumatologije - u trajanju od 4 nedelje;

3) kineziterapiju u oblasti pedijatrije - u trajanju od 4 nedelje;

4) kineziterapiju u oblasti neurologije - u trajanju od 4 nedelje;

5) kineziterapiju u oblasti interne medicine - u trajanju od 4 nedelje;

6) kineziterapija u oblasti pulmologije - u trajanju od 4 nedelje.

1) Fizikalna terapija

Pripravnik se upoznaje sa odeljenjem za fizikalnu terapiju, aparatima, sredstvima i tehnikama koje se koriste u fizikalnoj terapiji; specifičnostima u oblasti fizikalne terapije i vođenjem zdravstvene dokumentacije i evidencija.

2) Kineziterapija u oblasti traumatologije

Pripravnik se upoznaje sa organizacijom odeljenja za traumatologiju, specifičnostima u oblasti traumatologije, zadacima rehabilitacionog tima, vođenjem zdravstvene dokumentacije i evidencija.

3) Kineziterapija u oblasti pedijatrije

Pripravnik se upoznaje sa specifičnostima kineziterapije u oblasti pedijatrije, opremom i tehnikama koja se koristi u sali za kineziterapiju dece, obučava se za pristup detetu i porodici, kao i za njihovu edukaciju. Obučava se za terapeutsku procenu stanja i uzimanje funkcionalnog statusa deteta, sarađuje sa ostalim članovima rehabilitacionog tima i upoznaje se sa vođenjem zdravstvene dokumentacije i evidencija.

4) Kineziterapija u neurologiji

Pripravnik se upoznaje sa specifičnostima kineziterapije u neurologiji, obučava se za uzimanje funkcionalnog statusa neuroloških pacijenata, za sastavljanje kineziterapijskog plana i programa, za edukaciju pacijenta i porodice i upoznaje se sa vođenjem zdravstvene dokumentacije i evidencija.

5) Kineziterapija u internoj medicini

Pripravnik se upoznaje sa specifičnostima kineziterapije u oblasti interne medicine, obučava se za uzimanje funkcionalnog statusa internističkih pacijenata, za sastavljanje kineziterapijskog plana i programa, za edukaciju pacijenta i porodice i upoznaje se sa vođenjem zdravstvene dokumentacije i evidencija.

6) Kineziterapija u pulmologiji

Pripravnik se upoznaje sa specifičnostima kineziterapije u oblasti pulmologije, obučava se za uzimanje funkcionalnog statusa pulmoloških pacijenata, za sastavljanje kineziterapijskog plana i programa, za edukaciju pacijenta i porodice i upoznaje se sa vođenjem zdravstvene dokumentacije i evidencija.

4. Za radne terapeute sa završenom odgovarajućom višom školom zdravstvene struke, odnosno sa stečenim visokim obrazovanjem na studijama prvog stepena osnovnih strukovnih studija i stečenim stručnim zvanjem:

Strukovni radni terapeut

plan i program pripravničkog staža obuhvata rad u stacionarnoj zdravstvenoj ustanovi - u trajanju od 26 nedelja.

U obavljanju pripravničkog staža pripravnik se osposobljava za samostalan rad na prevenciji lošeg držanja tela, posturalnoj disfunkciji dece i školske dece; prevenciji deformiteta kod dece i školske dece sa izraženim lošim držanjem, savetovanju za adekvatan izbor zanimanja; treningu za korišćenje zaštitnih pokreta i položaja lica sa rizikom; za rad sa decom iz rizičnih porodica.

U obavljanju pripravničkog staža pripravnik se osposobljava za samostalni rad kod provere sposobnosti, davanju uputstava i treninga za aktivnosti svakodnevnog života kod lica sa početnim ili uznapredovalim znacima oboljenja ili oštećenja organizma; za izradu protektivnih, korektivnih i funkcionalnih pomagala, za ergonomsko prilagođavanje pribora i alata, za planiranje i sprovođenje korektivnih položaja priručnim i posebno projektovanim i izrađenim sredstvima. Obučava se za projektovanje fizičke sredine osoba sa invaliditetom i za edukaciju lica iz pacijentovog okruženja. Osposobljava se za edukaciju pacijenta kod korišćenje ortoza, aparata, funkcionalnih pomagala i proteza, za poboljšanje funkcionalnih sposobnosti i razvijanje sposobnosti prilagođavanja i kompenzovanja, motornih, psihomotornih, proprioceptivnih, čulnih i kognitivnih funkcija; za nastavljanje školskih, profesionalnih, društvenih i uobičajenih svakodnevnih aktivnosti.

5. Za farmaceutske tehničare sa završenom višom školom zdravstvene struke, odnosno sa stečenim visokim obrazovanjem na studijama prvog stepena osnovnih akademskih studija i strukovnih studija i stečenim zvanjem:

Farmaceut (180 espb)

Diplomirani farmaceut (240 espb)

Strukovni farmaceut (180 espb)

plan i program pripravničkog staža obuhvata:

1) rad u apoteci - u trajanju od 14 nedelja;

2) rad u bolničkoj apoteci - u trajanju od 4 nedelje;

3) rad u galenskoj laboratoriji - u trajanju od 8 nedelja.

1) Rad u apoteci

Pripravnik se upoznaje i obučava za izdavanje lekova čiji je režim izdavanja bez recepta, medicinskih sredstava, dijetetskih suplemenata, kozmetičkih proizvoda, kao i drugih proizvoda za unapređenje i očuvanje zdravlja; dijetetskih suplemenata, kozmetičkih proizvoda, kao i drugih proizvoda za unapređenje i očuvanje zdravlja, kao i proveri roka upotrebe, proveri obezbeđenosti sertifikata, deklaracija i uputstava, u pravilnom čuvanju i skladištenju i u defektiranju lekova. Učestvuje u obradi i pripremi recepata za fakturisanje.

2) Rad u bolničkoj apoteci

Pripravnik se osposobljava za prijem lekova, zavojnog materijala, sterilnih rastvora, sredstava za dezinfekciju, izdavanje lekova, medicinskih sredstava, zavojnog materijala na osnovu trebovanja sa odeljenja, učestvuje u proizvodnji i podeli masti i infuzionih rastvora i učestvuje u kompjuterskoj obradi podataka.

3) Rad u galenskoj laboratoriji

Pripravnik se osposobljava za praktičan rad na izradi galenskih lekova, u skladu sa pravilnikom kojim se uređuju galenski lekovi koji se upotrebljavaju u humanoj medicini.

6. Za nutricioniste - dijetetičare sa završenom odgovarajućom višom školom zdravstvene struke, odnosno sa stečenim visokim obrazovanjem na studijama prvog stepena osnovnih strukovnih studija i stečenim zvanjem:

Strukovni nutricionista dijetetičar

plan i program pripravničkog staža obuhvata:

1) ishranu zdravih ljudi - u trajanju od 13 nedelja;

2) ishranu bolesnih ljudi - u trajanju od 13 nedelja.

Pripravnik se osposobljava za rad na prevenciji i unapređenju zdravlja kroz zdravstveno-vaspitni rad kod svih grupacija stanovništva, izračunavanje i prilagođavanje energetskih potreba korisnika, za sastavljanje i planiranje jelovnika prema dijetalnim šemama i normativima, kontrolu pripremljenih obroka, količine namirnica i organoleptičkih svojstava obroka, planiranje nabavke hrane i kontrolu kvaliteta namirnica, organizaciju pravilnog skladištenja namirnica, nadzor nad sprovođenjem organizacije i postupka rada u celokupnom sistemu ishrane. Osposobljava se za samostalno određivanje dijetoterapije pacijenata u stacionarnoj ustanovi, uzimanje nutritivne anamneze, analizu učinka dijetetske ishrane na dijagnostičke i terapeutske postupke, saradnju sa higijensko-epidemiološkom službom i drugim službama i vođenje zdravstvene dokumentacije i evidencija.

7. Za radiološke tehničare sa završenom odgovarajućom višom školom zdravstvene struke, odnosno sa stečenim visokim obrazovanjem na studijama prvog stepena osnovnih strukovnih studija i stečenim stručnim zvanjem:

Strukovni medicinski radiolog

plan i program pripravničkog staža obuhvata:

1) rad u radiološkoj dijagnostici - u trajanju od 8 nedelja;

2) rad u oblasti kompjuterizovane tomografije - u trajanju od 5 nedelja;

3) rad u magnetnoj rezonanci - u trajanju od 4 nedelje;

4) rad u radiološkoj terapiji - u trajanju od 5 nedelja;

5) rad u nuklearnoj medicini - u trajanju od 4 nedelje.

1) Rad u radiološkoj dijagnostici

Pripravnik se upoznaje sa radom u radiološkoj dijagnostici, sa tehnikama i načinom dobijanja slike - filma, optimizacijama doze i zaštitom pacijenata. Osposobljava se za korišćenje radiološke opreme u interventnoj radiološkoj dijagnostici, postavljanje i centriranje pacijenata, izbor faktora ekspozicije, optimizaciju doze. Sarađuje sa radiologom i drugim zdravstvenim radnicima, kao deo multidisciplinarnog tima. Obučava se za vođenje zdravstvene dokumentacije i evidencija.

2) Rad u oblasti kompjuterizovane tomografije

Pripravnik se u okviru oblasti kompjuterizovane tomografije obučava za pripremu materijala i radiološke opreme, za postavljanje pacijenta u pravilan položaj za snimanje, za izbor odgovarajućeg softverskog programa za pregled, optimizaciju doze, za čuvanje kontrastnog i drugog materijala i opreme koja se koristi prilikom pregleda i za vođenje zdravstvene dokumentacije i evidencija.

3) Rad u magnetnoj rezonanci

Pripravnik se u dijagnostici sa magnetnom rezonancom upoznaje sa načinom postupanja i pravilima pri radu u magnetnom polju, sa osnovnim principima fizike i upravljanja, opremom sa pulsnom sekvencom, sa izborom T1 ili T2 faze, proton slikom, karakteristikama tkiva, kao i detekcijom i prijemom signala i korišćenjem celokupne dodatne i pomoćne opreme.

4) Rad u radiološkoj terapiji

Pripravnik se upoznaje sa radom u radiološkoj terapiji i ulogom u planiranju tretmana, multidisciplinarnim pristupom pri izvođenju tretmana i vođenju zdravstvene dokumentacije i evidencija. Obučava se za zaštitu od zračenja i optimizaciju doze, rukovanje opremom za sprovođenje tretmana, postavljanje pacijenta, određivanju veličine polja, primene kalupa i drugih parametara. Upoznavanje sa načinom vođenja evidencije o tretmanu koji je primenjen, kao i o čuvanju podataka.

5) Rad u nuklearnoj medicini

Pripravnik se upoznaje sa radom u nuklearnoj medicini, radiofarmacima, načinom njihovog dobijanja, skladištenjem, mužom generatora i merenjem radioaktivnosti, izračunavanjem tačnog volumena i aktivnosti, aseptičkim obeležavanjem radiofarmaka. Obučava se za rukovanje opremom i obezbeđivanjem tačnosti i pouzdanosti opreme, postavljanje pacijenta u odgovarajući položaj, upoznaje se sa osnovnim parametrima za izbor optimalnih uslova pregleda i sa zaštitom od zračenja i optimizacijom doze, kao i vođenjem zdravstvene dokumentacije i evidencija.

8. Za sanitarne tehničare sa završenom odgovarajućom višom školom zdravstvene struke, odnosno sa stečenim visokim obrazovanjem na studijama prvog stepena osnovnih strukovnih studija i stečenim stručnim zvanjem:

Strukovni sanitarno-ekološki inženjer

plan i program pripravničkog staža obuhvata:

1) higijenu i humanu ekologiju - u trajanju od 4 nedelje;

2) unapređenje ishrane - u trajanju od 2 nedelje;

3) dezinfekciju, dezinsekciju i deratizaciju - u trajanju od 2 nedelje;

4) kontrolu i prevenciju bolesti - u trajanju od 7 nedelja;

5) socijalnu medicinu - u trajanju od 3 nedelje;

6) laboratorijsku delatnost - u trajanju od 2 nedelje;

7) sanitarno-higijenskih uslova u radnoj sredini - u trajanju od 6 nedelja.

1) Higijena i humana ekologija

U oblasti higijene i humane ekologije pripravnik se osposobljava za samostalno uzorkovanje vode za piće, uzorkovanje površinske i otpadne vode, namirnica i predmeta opšte upotrebe, briseva sa radnih površina, vazduha i sedimentne materije i obučava se za rad na uređajima za uzorkovanje vazduha i sedimenata. Upoznaje se sa načinom odvajanja, kretanja i tretiranja infektivnog medicinskog otpada, načinom pisanja i izradom izveštaja i vođenjem zdravstvene dokumentacije i evidencija.

2) Unapređenje ishrane

U oblasti unapređenja ishrane, pripravnik se upoznaje sa antropometrijskim instrumentima i merenjima i procenom stanja uhranjenosti, sa načinom utvrđivanja energetskih potreba, kao i potreba za hranljivim i zaštitnim materijama, sa protokolom izrade dijeta zdravih i bolesnih lica.

3) Dezinfekcija, dezinsekcija i deratizacija

U oblasti dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije, pripravnik se obučava za samostalno obavljanje poslova dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije i upoznaje se sa procedurama sistema kontrole kvaliteta, kao i vođenje zdravstvene dokumentacije i evidencija.

4) Kontrola i prevencija bolesti

U oblasti kontrole i prevencije bolesti, pripravnik se osposobljava za rad u zdravstvenom nadzoru nad licima koja podležu obaveznom sanitarnom pregledu, zdravstvenom nadzoru nad kliconošama zaraznih bolesti, učestvovanje u prijavljivanju i evidentiranju zaraznih bolesti, prijavljivanju i evidentiranju nezaraznih bolesti i sprovođenju protivepidemijskih mera. Upoznaje se sa monitoringom hladnog lanca vakcina i kalendarom vakcinacije i uzima materijal za laboratorijske analize u ustanovi i na terenu, sa intrahospitalnim infekcijama i merama za njihovo sprečavanje i vođenje zdravstvene dokumentacije i evidencija.

5) Socijalna medicina

U oblasti socijalne medicine, pripravnik se osposobljava za prikupljanje podataka iz oblasti zdravstvene statistike, učestvuje u izradi izveštaja o određenim parametrima demografskog kretanja stanovništva i obučava se za poslove zdravstvenog vaspitanja i promociju zdravlja.

6) Laboratorijska delatnost

U oblasti laboratorijske delatnosti, pripravnik se upoznaje sa postupcima analize vode, namirnica i predmeta opšte upotrebe i upoznaje se sa postupcima kontrole sterilnosti. Upoznaje se sa radom laboratorije i procedurama analize uzoraka sanitarne hemije i toksikologijom.

7) Sanitarno-higijenski uslovi u radnoj sredini

U oblasti radne sredine, pripravnik se upoznaje sa postupcima za proveru održavanja higijene u radnoj sredini i obučava za prethodno i periodično ispitivanje sanitarno-higijenskih uslova u radnoj sredini.

9. Za laboratorijskog tehničara sa završenom odgovarajućom višom školom zdravstvene struke, odnosno sa stečenim visokim obrazovanjem na studijama prvog stepena osnovnih strukovnih studija i stečenim stručnim zvanjem:

Strukovni medicinsko laboratorijski tehnolog

plan i program pripravničkog staža obuhvata oblasti:

1) biohemijske laboratorije - u trajanju od 8 nedelja;

2) hematološke laboratorije - u trajanju od 8 nedelja

3) transfuzijske medicine - u trajanju od 2 nedelje;

4) patohistologije - u trajanju od 2 nedelje;

5) imunohemije - u trajanju od 2 nedelje;

6) mikrobiološke laboratorije - u trajanju od 4 nedelje.

1) Biohemijska laboratorija

U biohemijskoj laboratoriji, pripravnik se obučava za uzimanje, prijem i trijažu biološkog materijala, primenu standardizovanih postupaka u uzorkovanju, rukovanju i čuvanju biološkog materijala; upoznaje se i osposobljava za samostalan rad na aparatima u laboratoriji, sa uzrocima varijabilnosti rezultata laboratorijskih analiza; osposobljava se za izvođenje standardnih biohemijskih analiza, hemijski i mikroskopski pregled urina i pregled fecesa.

2) Hematološka laboratorija

U hematološkoj laboratoriji, pripravnik se osposobljava za određivanje kompletne krvne slike na hematološkom brojaču i izradu standardnih hematoloških testova, određivanje fibrinogena, određivanje protrombinskog vremena i aktiviranog parcijalnog tromboplatinskog vremena.

3) Transfuzijska medicina

U oblasti transfuzijske medicine, pripravnik se osposobljava za samostalno uzimanje krvi, konzervaciju, čuvanje i transport krvi, ispitivanje i kontrolu krvi davalaca, prenatalna ispitivanja krvi i za pretransfuziona testiranja krvi i komponenata krvi.

4) Patohistologija

U patohistološkoj laboratoriji, pripravnik se osposobljava za rad na fiksiranju i kalupljenju uzoraka, sečenju, bojenju i ostalim pripremama za dijagnostiku uzoraka.

5) Mikrobiološka laboratorija

U mikrobiološkoj laboratoriji, pripravnik se osposobljava za obavljanje poslova u mikrobiološkoj laboratoriji, obučava se za sterilizaciju laboratorijskog posuđa, rukovanje sterilnim materijalom, obradu, zasejavanje biološkog materijala na podloge, pravljenje i bojenje preparata, pravljenje hranljivih podloga i rad na mikrobiološkim analizatorima, kao vođenje zdravstvene dokumentacije i evidencija.

6) Laboratorija za imunohemiju

U laboratoriji za imunohemiju, pripravnik se obučava za rad na imunohemijskim analizatorima za određivanje tumorskih markera i hormona sa različitim tehnološkim principom merenja, upoznaje se sa različitim tehnikama i metodama u imunohemijskim laboratorijama.

10. Za zubnog tehničara protetičara sa završenom odgovarajućim višom školom zdravstvene struke, odnosno sa stečenim visokim obrazovanjem na studijama prvog stepena osnovnih strukovnih studija i stečenim stručnim zvanjem:

Strukovni zubni protetičar

plan i program pripravničkog staža obuhvata:

1) mobilnu protetiku - u trajanju od 9 nedelja;

2) fiksnu protetiku - u trajanju od 9 nedelja;

3) ortodontske aparate - u trajanju od 4 nedelje;

4) maksilofacijalnu protetiku - u trajanju od 4 nedelje.

1) Mobilna protetika

Pripravnik se obučava za izradu totalnih i parcijalnih akrilatnih proteza, u okviru svih faza izrade, poštujući doktrinarne postupke, koristeći savremene materijale, prateće aparate i instrumente: od izlivanja modela bezubih i krezubih vilica, zaključno sa završnim laboratorijskim postupcima, imajući u vidu specifičnosti registrovanih uslova u kojima treba izraditi totalnu i parcijalnu akrilatnu protezu, uključujući reparature i podlaganja proteza.

Pripravnik se obučava za izradu parcijalnih skeletiranih i kompleksnih proteza, u okviru svih faza izrade, poštujući doktrinarne postupke, koristeći savremene materijale, prateće aparate i instrumente: od izlivanja modela za studije i radnih modela krezubih vilica, uključujući laboratorijske postupke vezane za izradu metalnog skeleta, do završnih postupaka pretvaranja voštanog modela u akrilat, imajući u vidu specifičnosti registrovanih uslova u kojima treba izraditi konvencionalnu i kopleksnu parcijalnu skeletiranu protezu, uključujući reparature i podlaganja parcijalnih skeletiranih i kompleksnih proteza; kao i rad sa frez paralelometrom tokom izrade fiksnog dela kompleksnih parcijalnih proteza, uključujući planiranje i ugradnju različitih vrsta atečmena i dvostrukih kruna.

2) Fiksna protetika

Pripravnik se obučava za izradu livenih, fasetiranih i metalokeramičkih fiksnih nadoknada, u okviru svih faza izrade, poštujući doktrinarne postupke, koristeći savremene materijale, prateće aparate i neophodne instrumente, uključujući pripremu i izradu radnih modela, modelaciju u vosku različitih vrsta fiksnih nadoknada, ulaganje, livenje, obradu i poliranje gotovih fiksnih nadoknada, modelaciju metalokeramičkih fiksnih nadoknada, izlivanje otiska i izrada radnog modela u implantologiji, izradu privremenih zubnih nadoknada na implantatima, izbor i obradu abatmenata, izradu fiksnih, uslovno fiksnih i hibridnih zubnih nadoknada na implantima.

5) Ortodontski aparati

Pripravnik se obučava za izradu akrilatnih pokretnih aparata, funkcionalnih aparata, palatinalnih i lingvalnih konstrukcija za ortodonske aparate, termoplastičnih folija i postavku za indirektno lepljenje (bravica) breketa.

6) Maksilofacijalna protetika

Pripravnik se obučava za izradu akrilatnih splintova kod preloma kostiju vilica, planiranje i izradu obturator proteza, stimulatora proteza kod rascepa nepca, kao i proteza lica od akrilata u boji i silikona.

11. Za oralnog higijeničara sa stečenim visokim obrazovanjem na studijama prvog stepena osnovnih strukovnih studija i stečenim stručnim zvanjem:

Oralni higijeničar

plan i program pripravničkog staža obuhvata oblasti:

1) dečje i preventivne stomatologije - u trajanju od 4 nedelje;

2) bolesti zuba - u trajanju od 4 nedelje;

3) parodontologije i oralne medicine - u trajanju od 6 nedelja;

4) oralne hirurgije - u trajanju od 4 nedelje;

5) stomatološke protetike - u trajanju od 4 nedelje;

6) ortopedije vilica - u trajanju od 4 nedelje.

1) Dečja i preventivna stomatologija

Pripravnik se obučava za uspostavljanje prvog kontakta sa pacijentom; prijem i pripremu pacijenata za stomatološki tretman; psihološku pripremu pacijenta za stomatološki tretman; individualni zdravstveni prosvetni rad; učešće u procesu edukacije pacijenta i profilaksi; korišćenje aparata sa natrijum bikarbonatom; aplikaciju preparata fluorida niske, srednje i visoke koncentracije; ekartiranje obraza, jezika ili drugih delova mekog tkiva tokom; stomatološke terapije; čuvanja lekova i vođenje računa o roku trajanja lekova koji se koriste u stomatološkoj ordinaciji; davanje saveta o pravilnoj ishrani u cilju prevencije oralnih oboljenja trudnicama, doiljama, roditeljima/starateljima, starijoj predškolskoj i školskoj deci; sprovođenje zdravstvenog vaspitanja kroz zdravstveno vaspitne radionice; učestvovanje u radu timova koji treba da se bave zdravstvenim vaspitanjem u cilju prevencije oralnih oboljenja na primarnom nivou zdravstvene zaštite (doktor dentalne medicine, ginekolog, pedijatar, ginekološka, pedijatrijska i patronažna sestra); učestvovanje u pripremi i primeni zdravstveno- vaspitnih sredstava u državnim i privatnim stomatološkim ordinacijama, vrtićima i školama; savetovanje pacijenata o aktuelnim temama iz oblasti ishrane ("organska" hrana, megavitaminska terapija, vegetarijanstvo); mašinsko uklanjanje naslaga sa zuba profilaktičkim pastama; zalivanje jamica fisura; poliranje ispuna za desenzibilizaciju vratova zuba; održavanje oralne higijene osoba sa posebnim potrebama; asistiranje - pomoć u radu kod pružanja ambulantne stomatološke zaštite osobama sa posebnim potrebama; asistiranje - pomoć u radu kod pružanja ambulantne stomatološke zaštite osoba sa posebnim potrebama u sedaciji; asistiranje - pomoć u radu kod pružanja ambulantne stomatološke zaštite osoba sa posebnim potrebama u opštoj anesteziji; obuku roditelja - staratelja o metodama i sredstvima za održavanje oralne higijene; obuku roditelja - staratelja o principima higijensko - dijetetskog režima; poznavanje osnovnih principa pružanja pomoći kod urgentnih i zadesnih stanja.

2) Bolesti zuba

Pripravnik se obučava za uspostavljanje prvog kontakta sa pacijentom; prijem i pripremu pacijenata za stomatološki tretman; psihološku pripremu pacijenta za stomatološki tretman; individualni zdravstveni

prosvetni rad; ekartiranje obraza, jezika ili drugih delova mekog tkiva tokom stomatološke terapije; postavljanje i uklanjanje koferdama; pravljenje rastvora odontoantiseptika; čuvanje lekova i vođenje računa o roku trajanja lekova koji se koriste u stomatološkoj ordinaciji; sprovođenje zdravstvenog vaspitanja kroz zdravstveno-vaspitne radionice; poliranje ispuna za desenzibilizaciju vratova zuba.

3) Parodontologija i oralna medicina

Pripravnik se obučava za uspostavljanje prvog kontakta sa pacijentom; prijem i pripremu pacijenata za stomatološki tretman; psihološku pripremu pacijenta za stomatološki tretman; individualni zdravstveni prosvetni rad; inspekciju oralne sluzokože stomatološkim ogledalcetom i izveštavanje doktora dentalne medicine o nalazu; aspiraciju tečnosti iz usta i krvi koja se nakuplja tokom ili nakon hirurške ili druge stomatološke intervencije sisaljkom, pusterom ili ispiranjem usta; čuvanje lekova i vođenje računa o roku trajanja lekova koji se koriste u stomatološkoj ordinaciji; rad sa pacijentima u cilju utvrđivanja načina i kvaliteta ishrane i prepoznavanje potrebe za promenom ishrane u vezi sa opštim i oralnim zdravljem; davanje saveta o pravilnoj ishrani pacijentima sa karijesom, parodontopatijom, pacijentima posle operativnih zahvata, licima sa ortodontskim aparatima i dr.; sprovođenje zdravstvenog vaspitanja kroz zdravstveno- vaspitne radionice; savetovanje pacijenata o aktuelnim temama iz oblasti ishrane ("organska" hrana, megavitaminska terapija, vegetarijanstvo); mašinsko uklanjanje naslaga sa zuba profilaktičkim pastama; utvrđivanje nivoa oralne higijene odgovarajućim plak indeksima (PI) i unošenje podataka u medicinsku dokumentaciju; utvrđivanje stanja parodoncijuma odgovarajućim parodontalnim indeksima (GI, NIG, NPE, DDz itd.) i unošenje podataka u medicinsku dokumentaciju; izbor sredstava za održavanje oralne higijene i obuka bolesnika u primeni sredstava za održavanje oralne higijene; remotivaciju i davanje dodatnih uputstava pacijentu u održavanju adekvatne oralne higijene; uklanjanje supragingivalnih mekih naslaga pastom i mašinskim rotirajućim instrumentima (četkice i gumice); uklanjanje supragingivalog kamenca ultrazvučnim i ručnim instrumentima; pripremu hirurškog seta instrumenata za izvođenje odgovarajućih parodontoloških hirurških intervencija; aktivnog asistiranja lekaru u toku izvođenja odgovarajućih parodontoloških hirurških intervencija (aspiracija, ekartiranje, optimalno osvetljavanje hirurškog polja); postavljanje hirurškog zavoja; uklanjanje hirurškog zavoja; ispiranje hirurške regije i uklanjanje hirurških šavova.

4) Oralna hirurgija

Pripravnik se obučava za uspostavljanje prvog kontakta sa pacijentom; prijem i pripremu pacijenata za stomatološki tretman; psihološku pripremu pacijenta za stomatološki tretman; individualni zdravstveni prosvetni rad; korišćenje aparata sa natrijum bikarbonatom; pripremu anestičkog polja pred davanje lokalne anestezije; aspiraciju tečnosti iz usta i krvi koja se nakuplja tokom ili nakon hirurške ili druge stomatološke intervencije sisaljkom, pusterom ili ispiranjem usta; uklanjanje hirurškog konca; davanje pre i postoperativnih saveta; korišćenje aparata za kiseonik i čuvanje lekova i vođenje računa o roku trajanja lekova koji se koriste u stomatološkoj ordinaciji; sprovođenje zdravstvenog vaspitanja kroz zdravstveno-vaspitne radionice; asistiranje - pomoć u radu kod pružanja ambulantne stomatološke zaštite osoba sa posebnim potrebama u sedaciji; asistiranje - pomoć u radu kod pružanja ambulantne stomatološke zaštite osoba sa posebnim potrebama u opštoj anesteziji; poznavanje osnovnih principa pružanja pomoći kod urgentnih i zadesnih stanja; postavljanje hirurškog zavoja; uklanjanje hirurškog zavoja, ispiranje hirurške regije i uklanjanje hirurških šavova.

5) Stomatološka protetika

Pripravnik se obučava za uspostavljanje prvog kontakta sa pacijentom; prijem i pripremu pacijenata za stomatološki tretman; psihološku pripremu pacijenta za stomatološki tretman; individualni zdravstveni prosvetni rad; održavanje oralne higijene lica na stacionarnom lečenju; aspiraciju tečnosti iz usta i krvi koja se nakuplja tokom ili nakon hirurške ili druge stomatološke intervencije sisaljkom, pusterom ili ispiranjem usta; čuvanje lekova i vođenje računa o roku trajanja lekova koji se koriste u stomatološkoj

ordinaciji; rad sa pacijentima u cilju utvrđivanja načina i kvaliteta ishrane i prepoznavanje potrebe za promenom ishrane u vezi sa opštim i oralnim zdravljem; davanje saveta o pravilnoj ishrani pacijentima sa karijesom, parodontopatijom, pacijentima posle operativnih zahvata, licima sa ortodontskim aparatima i dr.; sprovođenje zdravstvenog vaspitanja kroz zdravstveno-vaspitne radionice i skidanje privremenih krunica.

6) Ortopedija vilica

Pripravnik se obučava za uspostavljanje prvog kontakta sa pacijentom; prijem i pripremu pacijenata za stomatološki tretman; psihološku pripremu pacijenta za stomatološki tretman; individualni zdravstveni prosvetni rad; obuku pacijenata o održavanju higijene zubnih nadoknada i ortodontskih aparata; postavljanje i uklanjanje ortodontske gumice za separaciju; intra i ekstraoralna merenja lica pri obradi ortodontskih pacijenata; čišćenje i peskiranje odlepljenih bravica; menjanje ligatura kod fiksnog ortodontskog aparata; uklanjanje Deler-ove maske; obuku pacijenata u postavljanju intraoralnih intermaksilarnih gumica za vuču druge i treće klase; određivanje veličine prstenova na studijskom modelu pred postavku fiksnog ortodontskog aparata; podučavanje pacijenata oralnoj higijeni tokom nošenja mobilnih i fiksnih ortodontskih aparata; ekstra i intraoralno fotografisanje; uklanjanje lepka posle skidanja fiknog ortodontskog aparata; čuvanje lekova i vođenje računa o roku trajanja lekova koji se koriste u stomatološkoj ordinaciji; sprovođenje zdravstvenog vaspitanja kroz zdravstveno vaspitne radionice; uzimanje otisaka za studijske modele; postavljanje obraznog luka i prenošenje modela u artikulator; postavljanje modela u paralelometar; uklanjanje viška cementa po cementiranju inleja ručnim instrumentima; uklanjanje viška cementa po cementiranju ortodontskih prstenova koje je uradio doktor dentalne medicine - isključivo ručnim instrumentima; merenje pritiska i prepoznavanje vitalnih znakova; učestvovanje u radu timova koji se bave zdravstvenim vaspitanjem u cilju prevencije oralnih oboljenja na primarnom nivou zdravstvene zaštite (doktor dentalne medicine, ginekolog, pedijatar, ginekološka, pedijatrijska i patronažna sestra); rad na prevenciji malignih oboljenja maksilofacijalne regije.

12. Za kozmetičara-estetičara sa završenom odgovarajućom višom školom zdravstvene struke, odnosno sa stečenim visokim obrazovanjem na studijama prvog stepena osnovnih strukovnih studiji stečenim stručnim zvanjem:

Strukovni kozmetičar estetičar

plan i program pripravničkog staža obuhvata sledeće oblasti:

1) dermatologija - u trajanju od 8 nedelja;

2) zdravstvena nega u hirurgiji - u trajanju od 6 nedelja;

3) fizikalna terapija - u trajanju od 6 nedelja;

4) savetovalište za mlade - u trajanju od 2 nedelje;

5) unapređenje ishrane - u trajanju od 4 nedelje.

1) Dermatologija

Pripravnik se upoznaje sa organizacijom rada odeljenja za dermatologiju, obučava za prijem pacijenata u dermatološkoj ambulanti, vođenje zdravstvene dokumentacije i evidencija i obučava se za primenu dijagnostičko-terapijskih mera u oblasti dermatologije.

2) Zdravstvena nega u hirurgiji

Pripravnik se upoznaje sa organizacijom rada hirurškog odeljenja, obučava se za prijem i zdravstvenu negu hirurškog pacijenta, za primenu dijagnostičko-terapijskih mera u preoperativnoj i postoperativnoj

zdravstvenoj nezi, upoznaje se sa specifičnostima higijenskog režima i sprečavanjem bolničkih infekcija i obučava za vođenje zdravstvene dokumentacije i evidencija.

3) Fizikalna terapija

Pripravnik se upoznaje sa odeljenjem za fizikalnu terapiju, aparatima, sredstvima i tehnikom koje se koriste u fizikalnoj terapiji; specifičnostima u oblasti fizikalne terapije i vođenjem zdravstvene dokumentacije i evidencija.

4) Savetovalište za mlade

U okviru savetovališta za mlade, pripravnik se upoznaje sa poteškoćama sa kojima se susreću mladi kada su nezadovoljni sopstvenim izgledom, imaju nedostatak samopouzdanja, problem sa aknama, strijama i protokolom rada sa ovom osetljivom populacionom grupom; izradom planova predavanja, radionica i savetovališta u održavanju lične higijene, prevenciji kožnih oboljenja, nezi kože sa aknama, kose i noktiju; prevenciji prenošenja dermatoloških i veneričnih oboljenja.

5) Unapređenje ishrane

U oblasti unapređenja ishrane, pripravnik se upoznaje sa antropomertijskim instrumentima i merenjima i procenom stanja uhranjenosti, sa načinom utvrđivanja energetskih potreba, kao i potreba za hranljivim i zaštitnim materijama i protokolom izrade dijeta zdravih i bolesnih lica.

13. Za instrumentara sa završenom odgovarajućom višom školom zdravstvene struke, odnosno sa stečenim visokim obrazovanjem na studijama prvog stepena osnovnih strukovnih studija i stečenim stručnim zvanjem:

Strukovni instrumentar

plan i program pripravničkog staža obuhvata:

1) zdravstvenu negu u službi za prijem i zbrinjavanje hitnih stanja - u trajanju od 4 nedelje;

2) zdravstvenu negu u endoskopskoj operacionoj sali - u trajanju od 9 nedelja;

3) zdravstvenu negu u operacionoj sali - u trajanju od 13 nedelja.

U obavljanju pripravničkog staža, pripravnik se upoznaje sa radom u operacionoj sali, načinom kretanja, aseptičnim radom, klasifikacijom i pripremom operativnog veša, zavojnog materijala, instrumenata i njihovom sterilizacijom, procesom sterilizacije, kontrolom sterilizacije (vrstama i načinima), pripremom doboša i instrumentarijuma za rad (pranje, dezinfekcija, promena filtera, održavanje). Pripravnik se obučava za savladavanje tehnike hirurškog pranja ruku, pripremu instrumenata, materijala, aparata i operacione sale za rad, postavljanje pacijenta u odgovarajući položaj za određene hirurške intervencije, upoznaje sa osnovama tehnike instrumentiranja, zbrinjavanja patohistoloških preparata, previjanje pacijenta, transfer pacijenta u jedinicu intenzivne nege, upoznaje sa novinama u instrumentiranju, radu sa novim aparatima i tehnologijama, organizacijom službe operacione sale u redovnim i vanrednim uslovima, prihvatanjem etičkih vrednosti i razvijanjem osećaja empatije, ljubavi prema pozivu, savesnog i odgovornog odnosa prema radnom mestu uz timski rad, stiče potrebna stručno-medicinska znanja o novinama u hirurgiji, razvija navike i sposobnosti posmatranja i uočavanja promena na operativnom mestu, kao osnovnih elemenata u lečenju i nezi.

U obavljanju pripravničkog staža, pripravnik se obučava za izvođenje specifičnih veština: priprema operativnog rublja i instrumenata za sterilizaciju (održavanje i upoznavanje sa kompletima instrumenata za rad); upoznavanje sa načinima i vrstama sterilizacije, kontrola sterilizacije; provera rada aparata i njihovo održavanje; upoznavanje i sprovođenje procesa dezinfekcije; hirurško pranje ruku;

instrumentiranje pri hirurškim intervencijama; zbrinjavanje pacijenta nakon operativnog zahvata (previjanje, održavanje i drenaža); zbrinjavanje patohistološkog i mikrobiološkog materijala, priprema dokumentacije i slanje materijala na histološki pregled; priprema sredstava za čišćenje i dezinfekciju operacionih polja; vođenje zdravstvene dokumentacije (evidencija utrošenog zavojnog i drugog materijala) i održavanje aseptičnog rada u operacionoj sali.

14. Za anestetičara sa završenom odgovarajućom višom školom zdravstvene struke, odnosno sa stečenim visokim obrazovanjem na studijama prvog stepena osnovnih strukovnih studija i stečenim stručnim zvanjem:

Strukovni anestetičar

plan i program pripravničkog staža obuhvata:

1) zdravstvenu negu u službi za prijem i zbrinjavanje hitnih stanja - u trajanju od 4 nedelje;

2) zdravstvenu negu u intenzivnoj terapiji - u trajanju od 9 nedelja;

3) zdravstvenu negu u operacionoj sali - u trajanju od 13 nedelja.

U obavljanju pripravničkog staža, pripravnik se obučava za: prepoznavanje osnovnih karakteristika pojedinih urgentnih stanja, prevenciju i sprečavanje šoka, obezbeđivanje vitalnih funkcija, preoperativnu i postoperativnu negu bolesnika, sticanje teorijskog i praktičnog znanja o specijalnom pristupu pacijentu pri odluci o vrsti anestezije, upoznavanje sa ASA skorom i vrstama anestezije i njihovim specifičnostima, upoznavanje sa komplikacijama anestezije, sticanje praktičnih i teorijskih znanja za pravilno i stručno obavljanje intenzivne i specijalne nege bolesnika, upoznavanje sa novinama u anesteziji i reanimaciji, upoznavanje sa organizacijom anesteziološke službe u redovnim i vandrednim uslovima, prihvatanje etičkih vrednosti i razvijanje osećaja empatije, ljubavi prema pozivu, savesnog i odgovornog odnosa prema radnom mestu uz timski rad, sticanje potrebnih stručno-medicinskih znanja o savremenoj i intenzivnoj nezi bolesnika, razvijanje navika i sposobnosti posmatranja i uočavanja promena na bolesniku, kao osnovnih elemenata u lečenju i nezi.

U obavljanju pripravničkog staža, pripravnik se obučava za izvođenje specifičnih veština: upoznavanje sa radom na aparatu za anesteziju, priprema aparata i lekova za izvođenje anestezije; priprema pacijenta u odgovarajući položaj za anesteziju u zavisnosti od vrste anestezije; asistiranje prilikom intubacije; monitoring pacijenta i praćenje vitalnih parametara na veštačkoj ventilaciji; upoznavanje sa komplikacijama usled davanja lekova (nuspojave i prva pomoć); aplikacija krvi i krvnih derivata; vođenje zdravstvene dokumentacije i evidencija; osnovi dezinfekcije i sterilizacije.

15. Za medicinsku sestru - vaspitača sa završenom odgovarajućom višom školom zdravstvene struke, odnosno sa stečenim visokim obrazovanjem na studijama prvog stepena - osnovnim strukovnim i osnovnim akademskim studijama i stečenim stručnim, odnosno akademskim zvanjem:

Strukovna medicinska sestra - vaspitač obuhvata pripravnički staž u predškolskoj ustanovi, odnosno ustanovi socijalne zaštite u trajanju od 26 nedelja.

Pripravnik se upoznaje sa osnovnim principima organizacije rada ustanove i organizacijom preventivne zdravstvene zaštite i osposobljava se za obavljanje sledećih poslova: prijem dece u ustanovu; organizacija dece po vaspitnim grupama; programiranje, realizaciju i unapređivanje zdravstveno-vaspitnih aktivnosti, usmerenih ka usvajanju zdravih stilova života, u cilju očuvanja i unapređivanja zdravlja dece (lična i opšta higijena deteta, pravilno pranje ruku, higijena usta, zuba i kože, navike pravilne ishrane, upotreba toaleta, očuvanje zdravog okruženja i dr.); praćenje opšteg stanja i ponašanja deteta u vaspitnoj grupi, pravovremeno reagovanje na promene, izdvajanjem deteta i pozivanjem roditelja, odnosno nadležne zdravstvene ustanove; uzimanje osnovnih podataka o zdravstvenom stanju deteta od roditelja, odnosno

staratelja, praćenje opšteg izgleda deteta (pregled kože i vidljivih sluzokoža, pregled na vašljivost kose, praćenje higijene odevnog i posteljnog rublja, merenje telesne temperature po potrebi, izdvajanje bolesne dece, obaveštavanje roditelja, pozivanje nadležne zdravstvene ustanove, i dr.); praćenje ponašanja deteta za vreme hranjenja, igre, nege, odmora i uočavanje prisustva znakova koji upućuju na mogućnost postojanja zanemarivanja, zlostavljanja, odnosno zloupotrebe dece; planiranje i primenu higijensko-epidemioloških mera na godišnjem, mesečnom, nedeljnom i dnevnom nivou u skladu sa epidemiološkom situacijom (praćenje i savetodavni rad sa osobljem kod održavanja čistoće, temperature, vlažnosti, provetrenosti i osvetljenosti svih prostorija u objektima, praćenje i savetodavni rad u vezi sa načinom pripremanja obroka u mlečnim kuhinjama, praćenje i savetodavni rad sa osobljem u oblasti dopremanja obroka iz proizvodnih kuhinja, načina serviranja, higijene prihvatnog kuhinjskog bloka, posuđa i inventara, praćenje i savetodavni rad sa osobljem kod održavanja higijene sanitarnih prostora, otklanjanje otpadnih materija i voda i dr.) i druge higijensko-epidemiološke mere, u skladu sa zakonom.

Pripravnik se osposobljava da priprema, planira, realizuje i vrednuje ostvarivanje programa nege i vaspitno-obrazovnog rada sa decom, da učestvuje u izradi, praćenju i vrednovanju plana individualizacije u saradnji sa stručnim saradnikom i roditeljima, odnosno starateljima dece, da kreira podsticajnu sredinu za učenje i razvoj dece, priprema sredstva i materijale za igru i različite tipove aktivnosti, stvara i održava pozitivnu socijalnu klimu u vaspitnoj grupi, da prati i pruža podršku dobrobiti i celovitom razvoju dece u saradnji sa kolegama i roditeljima dece, da vodi sve propisane evidencije i pedagošku dokumentaciju i da sarađuje sa roditeljima, odnosno starateljima, zaposlenim u ustanovi i drugim zainteresovanim licima i institucijama radi unapređivanja vaspitno-obrazovne prakse, da vodi zdravstvenu i pedagošku dokumentaciju i evidencije.

Pripravnik se osposobljava za rad na prevenciji i unapređenju zdravlja kroz zdravstveno-vaspitni rad sa decom; upoznavanje sa osnovnim zdravstvenim karakteristikama svakog deteta, da vodi decu, po potrebi, na zdravstveni pregled, davanje propisane terapije, kontrolu higijene i izgleda dece, kao i urednosti odeće i obuće; razvijanje higijensko-kulturnih navika kod dece; učešće u planiranju i realizaciji ciljeva individualnog plana aktivnosti u radu sa detetom; podsticanje psihofizičkog razvoja, osećanja sigurnosti i prihvatanja kod svakog deteta; obavljanje prijema novog deteta, podsticanje i praćenje adaptacije deteta na boravak u ustanovi i organizovanje slobodnih aktivnosti.

VI. PLAN I PROGRAM PRIPRAVNIČKOG STAŽA ZA ZDRAVSTVENE RADNIKE SA STEČENIM SREDNJIM OBRAZOVANJEM

1. Plan i program pripravničkog staža za:

Medicinsku sestru - tehničara

Pedijatrijsku sestru

Ginekološko-akušersku sestru

obuhvata pripravnički staž u:

1) domu zdravlja - u trajanju od 13 nedelja;

2) stacionarnoj zdravstvenoj ustanovi - u trajanju od 13 nedelja.

1) Medicinska sestra - tehničar i pedijatrijska sestra

Osposobljava se kroz praktičan rad za samostalno obavljanje opštih i specijalizovanih poslova zdravstvene nege; primenu metoda i postupaka u cilju pružanja zdravstvene zaštite u domenu primarne, sekundarne ili tercijarne prevencije; primenu metoda asepse i antisepse i rad u aseptičnim uslovima, a posebno sprečavanje intrahospitalnih infekcija i AIDS-a; upoznaje osnovne principe i ciljeve zdravstveno-vaspitnog rada i osposobljava za sprovođenje zdravstvenog vaspitanja kao integralnog rada u

svakodnevnoj praksi; upoznaje sa primenom principa ishrane zdravih i bolesnih; osposobljava za vođenje zdravstvene dokumentacije i evidencija.

2) Za ginekološko-akušersku sestru:

Osposobljava se za pripremu potrebnog materijala, pribora i instrumenata za rad; pripremu pacijentkinje za pregled i ginekološke intervencije; obučava se u kontroli vitalnih funkcija, sprovođenju terapije i uzimanju materijala za analize; pripremi pacijentkinje za operaciju i sprovođenju nege operisanih pacijentkinja; vođenje zdravstvene dokumentacije i evidencija; za prijem i trijažu trudnica; praćenje stanja trudnice u sva četiri porođajna doba; sprovođenje zdravstveno-vaspitnog rada sa trudnicom i babinjarom; nege i kontrole trudnice kod patološke trudnoće; sprovođenje svih higijensko-epidemioloških mera i sprečavanje intrahospitalnih infekcija.

3) Za medicinsku sestru - vaspitača:

Osposobljava se za prijem dece u ustanovama za dnevni boravak i specijalizovanim ustanovama; održavanje lične higijene dece; sprovođenje ishrane deteta, kontrolu vitalnih funkcija dece, rasta i razvoja; sprovođenje terapije (parenteralne i peroralne); rada na adaptaciji novoprimljenog deteta; pripreme dece za uzimanje obroka i spavanje, organizovanje i sprovođenje slobodne i usmerene aktivnosti dece; rad na formiranju radnih, socijalnih, higijenskih i kulturnih navika; primeni vaspitnih postupaka u cilju što uspešnijeg emocionalnog kontakta; saradnju sa roditeljima, vođenje zdravstvene i pedagoške dokumentacije i evidencija.

2. Plan i program pripravničkog staža za

Sanitarno-ekološkog tehničara

obuhvata pripravnički staž u zavodu za javno zdravlje - u trajanju od 26 nedelja.

U obavljanju pripravničkog staža, pripravnik se osposobljava da prati stanje u odnosu na kretanje zaraznih bolesti, snabdevanje vodom, dispoziciju otpadnih materijala i druge faktore okoline koji utiču na ljudsko zdravlje, na području na kome deluje zdravstvena ustanova; učestvuje u kontroli lica zaposlenih u prometu namirnica i drugih lica koja podležu zdravstvenom nadzoru; izdaje i vodi evidenciju sanitarnih knjižica; vodi evidenciju kliconoša; uzima uzorke za hemijska i mikrobiološka ispitivanja i vodi potrebnu evidenciju; učestvuje u kontroli javnih i individualnih vodnih objekata, kao i objekata za dispoziciju otpadnih materija; učestvuje u ispitivanju životne i radne sredine (zagađenost vazduha, buka, prašina); radi na poslovima dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije.

3. Plan i program pripravničkog staža za

Fizioterapeutskog tehničara

obuhvata pripravnički staž u službi za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju - u trajanju od 26 nedelja..

U obavljanju pripravničkog staža, pripravnik se osposobljava kroz praktičan rad za samostalno obavljanje poslova i zadataka svoje struke u cilju pružanja zdravstvene zaštite i sprovođenje terapijskih procedura u oblasti: fototerapije, termoterapije, hidroterapije, krioterapije, mehanoterapije, elektroterapije, sonoterapije i dr.; vođenje odgovarajuće zdravstvene dokumentacije i evidencija.

4. Plan i program pripravničkog staža za

Laboratorijskog tehničara

obuhvata pripravnički staž u:

1) kliničko-biohemijskoj laboratoriji - u trajanju od 9 nedelja;

2) hematologiji - u trajanju od 9 nedelja;

3) u mikrobiološkoj laboratoriji - u trajanju 8 nedelja.

U obavljanju pripravničkog staža, pripravnik se obučava za uzimanje i prijem biološkog materijala od pacijenata, obeležavanje, pripremu za rad biološkog materijala; samostalno izvođenje poverenih analiza; upoznavanje sa osnovnim principima rada aparata na kojima izvodi analize.

5. Plan i program pripravničkog staža za

Farmaceutskog tehničara

obuhvata pripravnički staž u:

1) apoteci - u trajanju od 13 nedelja;

2) bolničkoj apoteci - u trajanju od 5 nedelje;

3) galenskoj laboratoriji - u trajanju od 8 nedelja.

1) Rad u apoteci

Pripravnik se upoznaje i obučava za izdavanje lekova čiji je režim izdavanja bez recepta, medicinskih sredstava, dijetetskih suplemenata, kozmetičkih proizvoda, kao i drugih proizvoda za unapređenje i očuvanje zdravlja; učestvuje u prijemu lekova, medicinskih sredstava, dijetetskih suplemenata, kozmetičkih proizvoda, kao i drugih proizvoda za unapređenje i očuvanje zdravlja, kao i proveri roka upotrebe, proveri obezbeđenosti sertifikata, deklaracija i uputstava, u pravilnom čuvanju i skladištenju i u defektiranju lekova. Učestvuje u obradi i pripremi recepata za fakturisanje.

2) Rad u bolničkoj apoteci

Pripravnik se osposobljava za prijem lekova, zavojnog materijala, sterilnih rastvora, sredstava za dezinfekciju, izdavanje lekova, medicinskih sredstava, zavojnog materijala na osnovu trebovanja sa odeljenja, učestvuje u proizvodnji i podeli masti i infuzionih rastvora i učestvuje u kompjuterskoj obradi podataka.

3) Rad u galenskoj laboratoriji

Pripravnik se osposobljava za praktičan rad na izradi galenskih lekova u skladu sa pravilnikom kojim se uređuju galenski lekovi koji se upotrebljavaju u humanoj medicini.

6. Plan i program pripravničkog staža za

Stomatološku sestru - tehničara

obuhvata pripravnički staž u oblasti:

1) preventivne i dečje stomatologija - u trajanju od 8 nedelja;

2) bolesti zuba - u trajanju od 5 nedelje;

3) paradontologiji i bolestima usta - u trajanju od 4 nedelje;

4) oralne hirurgije - u trajanju od 5 nedelje;

5) stomatološke protetike - u trajanju od 4 nedelje.

U obavljanju pripravničkog staža, pripravnik se obučava za prijem pacijenata i pripremu za stomatološke intervencije; pripremu radnog mesta za dijagnostičke procedure, konzervativnu i hiruršku terapiju na

odeljenjima predviđenim planom pripravničkog staža; pripremu instrumenata, pribora, medikamenata i materijala za stomatološke intervencije na odeljenjima predviđenim planom pripravničkog staža i asistiranje doktoru dentalne medicine za vreme izvođenja intervencija; raspremanje radnog mesta posle stomatoloških intervencija; dezinfekciju i sterilizaciju instrumenata i materijala; čišćenje i dezinfekciju pribora i aparata; kontrolu sterilizacije; trebovanje i čuvanje instrumenata, materijala, medikamenata i potrebnog pribora i staranje o njihovom pravilnom utrošku; vođenje i čuvanje stomatološke dokumentacije; sprovođenje preventivnih mera i zdravstveno-vaspitni rad.

7. Plan i program pripravničkog staža za

Zubnog tehničara

obuhvata:

1) fiksnu protetiku - u trajanju od 11 nedelja;

2) mobilnu protetiku - u trajanju od 11 nedelja;

3) ortodonske aparate - u trajanju od 4 nedelje.

U obavljanju pripravničkog staža, pripravnik se obučava za izradu jednodelnih livenih i fasetiranih krunica, delimičnih krunica, inleja, nadgradnji, namenskih krunica svih vrsta mostova koji su programom predviđeni za četvrti stepen; izradu totalnih i parcijalnih proteza (kako klasičnih tako i skeletiranih proteza i retencionih elemenata) od anatomskog otiska do definitivne obrade i poliranja, kao i izradu svih vrsta reparatura parcijalnih i totalnih proteza; izradu ortodonskih aparata od sokliranja modela (izrade različitih ortodonskih kukica i opruga) do definitivne izrade sa ugradnjom elemenata.

8. Plan i program pripravničkog staža za

Kozmetičkog tehničara

obuhvata pripravnički staž u službi za dermatologiju - u trajanju od 26 nedelja.

U obavljanju pripravničkog staža, pripravnik se osposobljava za samostalno obavljanje terapijsko-estetskih procedura u području aplikativne kozmetike; izvođenje dekorativnih kozmo-terapijskih procedura; izvođenje terapijskih procedura u dermatologiji; obučavanje za pozitivnu socijalnu komunikaciju, timski rad i saradnički odnos drugim zdravstvenim radnicima.

9. Plan i program pripravničkog staža za Medicinsku sestru vaspitača obuhvata pripravnički staž u predškolskoj ustanovi, odnosno ustanovi socijalne zaštite u trajanju od 26 nedelja.

Pripravnik se upoznaje sa osnovnim principima organizacije rada ustanove i organizacijom preventivne zdravstvene zaštite i osposobljava se za obavljanje sledećih poslova: prijem dece u ustanovu; organizacija dece po vaspitnim grupama; održavanje lične higijene dece; sprovođenje ishrane deteta, kontrola vitalnih funkcija dece, rasta i razvoja; davanje propisane terapije; rad na adaptaciji novoprimljenog deteta; pripremu dece za uzimanje obroka i spavanje, organizovanje i sprovođenje slobodne i usmerene aktivnosti dece; rad na formiranju radnih, socijalnih, higijenskih i kulturnih navika; primena vaspitnih postupaka u cilju što uspešnijeg emocionalnog kontakta; saradnja sa roditeljima; vođenje zdravstvene i pedagoške dokumentacije i evidencija.

Obrasce 1-3, koji su sastavni deo ovog pravilnika, objavljene u "Sl. glasniku RS", br. 33/2019 i "Sl. glasniku RS", br. 65/2022 i 66/2022 - ispr., možete pogledati OVDE